

FÖRSVARETS

FORUM

PERSONALTIDNING | NR 4/2020

EN I GÄNGET

PRINS CARL PHILIP STÖTTAR I KRISEN

INRYCK Nu lyfter värnplikten på Gotland

Superövningen i Östersjön **BALTOPS 20**

BROBYGGARE Möt vår man i Paris

PLUS: EN MODECHEF I STABEN | VASSARE STRIDSBÅT 90
| VÄRNPLIKT FÖRR OCH NU | 30 ÅR AV MILJÖARBETE
| ÅSIKT: KVINNORS KARRIÄRVAL

VI FORTSÄTTER FÖRSTÄRKA FÖRSVARET

MED HÖSTENS INTRÄDE drar verksamheten åter i gång för fullt om än med viss anpassning efter rådande läge. Jag hoppas att sommaren gav möjlighet till vila och soliga stunder trots att pandemin fortfarande pågår och omvärlden präglas av osäkerhet.

För egen del pågick arbetet med Försvarsmaktens kompletterande

Vi är alla en del av en helhet och en del av samma lag.

Sommarmånaderna innebar fortsatta inryckningar med över 4 500 värnpliktiga som ska påbörja sin utbildning i olika delar av landet under året. I detta nummer kan du läsa om inryckningen på Gotlands regemente som återigen utbildar värnpliktiga på ön.

” Vi ska bli en starkare försvarsmakt också under nästa period även om det blir med andra prioriteringar. ”

budgetunderlag för 2021 en bra bit in på sommaren. För att omsätta regeringens anvisningar till en plan i ekonomisk balans krävdes reduceringar och senareläggningar av främst materielanskaffningar. Bedömningen är fortsatt att planeringen innebär betydande steg för ökad försvarsförmåga där samtliga stridskrafter successivt stärks. Vi ska bli en starkare försvarsmakt också under nästa period även om det blir med andra prioriteringar än vad Försvarsmakten tidigare har förordat.

En varm lördagseftermiddag i slutet av juni hade jag förmånen att vara värd i Sommar i P1. Det var en unik möjlighet att tala direkt till lyssnarna om det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde och förhoppningsvis bidra till ökad förståelse om varför försvaret är en angelägenhet för hela samhället.

NÄR JAG BLICKAR tillbaka på vår verksamhet under det första halvåret är det med stolthet. När pandemin slog till blev vi, som många andra, tvungna att planera om eller skjuta upp flera av de planerade verksamheterna. Men mycket kom ändå att genomföras och dessutom på ett riktigt bra sätt. Ett omfattande stöd till samhället har lämnats samtidigt som vi upprätthållit Sveriges beredskap och säkerhet.

Nu kraftsamlar vi för att tillsammans ta ytterligare kliv framåt och vässa våra förmågor de sista månaderna av nuvarande försvarsbeslutsperiod.

Micael Bydén
Överbefälhavare

S4 AKTUELLT**S12 PORTRÄTTET**

Modechef på HKV.

S14 STRIDSBÅT 90

Uppdaterad för strid.

S16 NY MATERIEL

Vässar försvaret.

S33 PLIKTRÅDET

Värnpliktigas röst.

S36 OBSERVATÖRERNA

FN-observatör i Syrien berättar.

S34 REGIONAL SLAGKRAFT

Militärregionerna.

S38 VÅR MAN I PARIS

Vad gör egentligen en försvarsattaché?

S42 30 ÅRS MILJÖARBETE

Miljö och hållbarhet i fokus.

S56 MARSCHKÅNGA 90

En klisterpinnad trotjänare.

S58 VÄRNPLIKT DÅ OCH NU

Var det bättre förr?

S62 TILL SIST**S64 ÅSIKT**

Frida Linehagen om kvinnors karriär.

S65 SPRÅKET**S66 DEBATTSVAR**

MED TRIMMADE SEGEL

DET GÅR INTE att styra vinden. Den gör som den vill, drar in från sydost eller nordost eller nord. Som en svag bris, styv kuling eller storm. Vi sitter i båten och kan notera hur vinden vrider, hur styrkan ändras. Men vi kan inte påverka den.

Det innebär inte att vi är hjälplösa offer. Med grundläggande kunskaper om hur båtar och segel fungerar kan vi påverka vår situation, så att inte vinden tar tag och förstör. Genom att släppa ut skot, sträcka bomuthal, flytta skotvagn, sträcka akterstag, dra ner bommen, sträcka förliket ... Reva, naturligtvis.

Det finns en mängd åtgärder vi kan göra för att en hård vind inte ska bli en destruktiv, förgörande kraft. Utan en kraft som vi kan hantera och dra nytta av, till och med lära oss att tycka om.

Jag vet ärligt talat inte varför jag kommer att tänka på den här seglarsanningen. Kanske har det att göra med osäkerheten i omvärlden. Och även om liknelsen haltar tänker jag gå in i den här hösten med hissade segel, trimmade för perfekt balans i båten och god fart.

Henrik Lundqvist Rådmark, redaktör

BALTOPS. 19 nationer, 3000 personer, 30 fartyg, 30 flygplan i årliga övningen i södra Östersjön. **S18**

PRINS I GRÖNT. Prins Carl Philip om jobbet på Högkvarteret – och varför han trivs i uniform. **S50**

HISTORISKA. Efter 15 års uppehåll ryckte värnpliktiga åter in på nygamla P18 på Gotland. **S22**

SUPERCYKLIST. Han cyklar långt och länge. Gärna dygnet runt. Men säger att han borde fylla mer. **S60**

NY DOKTRIN FÖR VASSARE FÖRSVAR

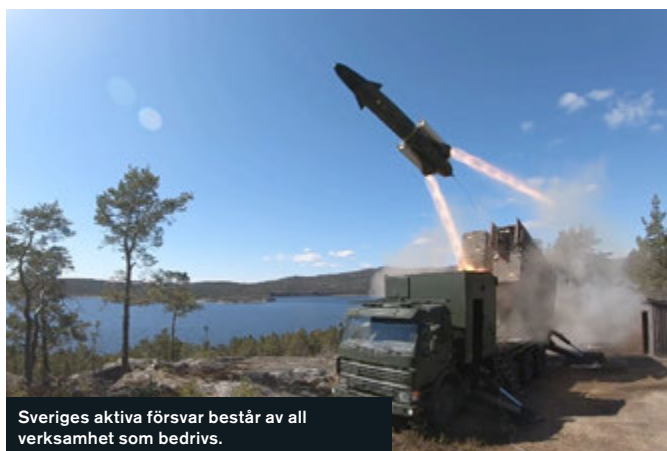
Vid ett väpnat angrepp mot Sverige samordnas Försvarsmaktens stridskrafter för att försvara landet. Den nya "Doktrin för gemensamma operationer" beskriver hur detta ska ske och är en grundpelare i utbildningen av chefer och personal.

DAGENS HOTBILD mot Sverige är betydligt mer komplex än tidigare. Ett angrepp förväntas ske med sjö-, luft- och markförband samt inom cyber- och rymddomänen och i informationsmiljön. Dessutom kommer en motståndare sannolikt utnyttja gråzonsproblematiken.

Försvarsmakten viktigaste uppgift är att verka kris- och konfliktdämpande. Redan i normalläget höjer Försvarsmakten tröskeln för ett väpnat angrepp.

– Vi är ett aktivt försvar som förebygger väpnat angrepp, säger Försvarsmaktens insatschef Jan Thörnqvist.

Det aktiva försvaret består av all personal och all verksamhet som bedrivs i nor-

Sveriges aktiva försvar består av all verksamhet som bedrivs.

malläget genom operationer, beredskap och övningar och anpassningen därav.

ANGREPP KRÄVER GEMENSAMMA OPERATIONER

ETT VÄPNAT ANGREPP mot landet inleds sannolikt med bekämpning av basområden, nyckelpersoner, elförsörjning och annat som är nödvändigt för transporter, kommunikation och ledning. Dessutom bekämpas infrastruktur som är viktig för både det civila och militära försvaret. Angriparen kommer att använda både kryssningsrobotar, ballistiska robotar och attackflyg mot mål i hela Sverige. Men också genomföra cyberattacker och sabotage mot olika mål.

För att kunna hantera alla hot och den komplexa operationsmiljön måste Försvarsmaktens samlade stridskrafter lösa uppgifter tillsammans i gemensamma operationer.

– Genom gemensamma operationer blir vi starkare och effektivare, vilket ger oss ökad förmåga att försvara landet, säger Jan Thörnqvist.

Den nya doktrinen inriktar

Försvarsmaktens användning av stridskrafterna tillsammans med operativ planläggning. Den beskriver även hur operationerna följs upp och utvärderas.

– Doktrinen fokuserar på vårt nationella försvar men tar även ett steg i försvaret tillsammans med andra, exempelvis genom harmoniseringen med Nato-doktrinen, säger Jan Thörnqvist.

Han understryker att det är viktigt att chefer och personal på främst taktisk och operativ nivå har den kunskap som krävs om doktrinen innehåll för att kunna tillämpa den.

– Försvarsmaktens doktriner är viktiga dokument som alla officerare ska ha kännedom om.

Utbildning på Doktrinen för gemensamma operationer kommer att inledas under hösten på Högkvarterets olika staber samt på försvarsgrenstaber och militärregionstaber. Den nya doktrinen kommer även att integreras i officersutbildningen på Försvarshögskolan.

Text Philip Simon/Leds Komm

Insatschef Jan Thörnqvist.

JIMMY CRÖONÄ/STRIDSFOTO/DAVID

1 600 VÄRNPLIKTIGA FÅR JOBB

ALLT FLER UNGA vill jobba inom Försvarsmakten. Av årets värnpliktskull blir 1 600 anställda. Det innebär att det i slutet av 2020 beräknas finnas 5 700 kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K), vilket är 400 fler än det ursprungliga målet om 5 300.

– Det är positivt att intresset för anställning är så stort. Jag tolkar det som ett kvitto på det långsiktiga arbete Försvarsmakten har gjort för att öka rekryteringen, säger överste Peter Tagesson, personalplaneringschef på Högkvarteret.

Myntets baksida är att inte alla värnpliktiga som vill fortsätta yrkesmässigt inom det militära kan räkna med en an-

ANTONIA SEHLSTEDT/FÖRSVARSMAKTEN

Antalet unga som vill jobba inom Försvarsmakten ökar.

ställning direkt efter sin grundutbildning – intresset är större än antalet tillgängliga tjänster.

Nästa år blir ytterligare 100 befattningar tillgängliga, för en total volym av GSS/K på 5 800

samtidigt som rekrytering sker för att ersätta de GSS/K som tar ett fortsatt engagemang mot officer, deltidssoldat, hemvärns-soldat eller som lämnar Försvarsmakten.

SÅTENÄS FIRADE 80 ÅR

TROTS REGN OCH begränsningar med anledning av coronapandemin firade Skaraborgs flygflottilj vid Såtenäs 80 år den 1 juli. Bland annat genomfördes överflygningar med stora delar av F7:s flotta representerad: stridsflyg, spanings- och transportflyg. Swedish Air Force Historic Flight ställde också upp med tre historiska stridsflygplan

som tidigare funnits på F7.

Flottiljen har ett stort ansvar inom flygvapnet då den förutom två Jas 39 Gripen stridsflygdivisioner har Sveriges alla resurser inom statsflyg, radar- och signalspaningsflyg samt transporter, både av gods och personal. Dessutom utbildas världens alla gripenpiloter vid Gripen-centrum i Såtenäs.

Text Per Forsberg/F7

GRÖNT LJUS FÖR DYKARE

FÖRSVARSMAKTENS dyksystem har inte fått användas sedan våren 2018, då brister inom bland annat underhåll och säkerhetsrutiner uppdagades. Nu har dessa åtgärdats och all form av dykverksamhet kan åter genomföras i full omfattning. Nyttjandeförbudet påverkade marinens förband, arméns ingenjörsbataljoner och flygvapnets flygbärningsgrupp, men har inte hämmat den militära beredskapen.

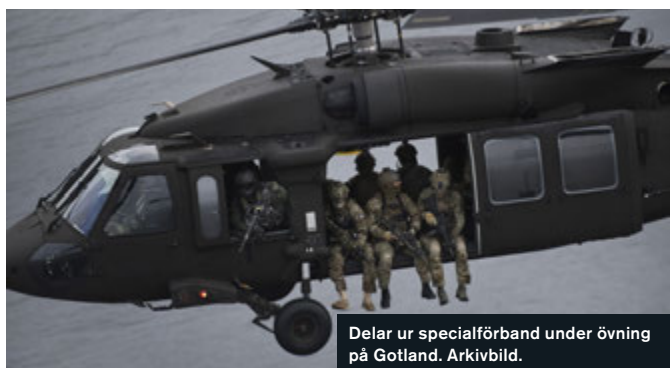
BEZAV MAHMOD/STRIDSFOTOÅVD

SPECIALFÖRBAND TILL MALI

Svenska specialförband deltar i den internationella insatsstyrkan Takuba i Mali.

SPECIALFÖRBANDEN förbereder ett deltagande från årsskiftet 2020–21 i den multinationella specialförbandsstyrkan Taskforce Takuba, som ingår i den franskledda Operation Barkhane.

Väpnade terroristgruppers expansion i regionen försämrar förutsättningarna för fred, säkerhet och utveckling. Styrkans uppgift är att rådgä, stödja och medfölja delar ur den maliska armén samt internationella partners och därigenom stötta arbetet för ökad säkerhet i Mali och Sahel-regionen.

Delar ur specialförband under övning på Gotland. Arkivbild.

JIMMY CROONA/STRIDSFOTO/DAVID

Det svenska förbandet består av som mest 150 personer och är allsidigt sammansatt utifrån uppdragets karaktär, och för att kunna hantera hot och risker.

– Det primära syftet med deltagandet är att möjliggöra för taskforce Takuba att stärka

maliska säkerhetsstyrkors arbete. Sverige stödjer genom sitt deltagande även Frankrike som utgör ramnation för Operation Barkhane, i en för Europa viktig regional kris- hantering, säger brigadgeneral Anders Löfberg som är chef för Specialförbandsledningen.

MARINEN STÖDJER COVID-19-FORSKNING

Tryckkammare vid DNC.

SEDAN JUNI genomför Blekingesjukhuset studier kring vård av covid-sjuka i tryckkammare. För att säkerställa kapaciteten ställer marinen upp med den tryckkammare som finns vid Dykeri och naval-

medicinska centrum (DNC) i Karlskrona, på samma sätt som tidigare skett när Blekingesjukhusets kapacitet inte har räckt till.

– Det handlar om att erbjuda stöd till samhället för att rädda liv, vilket det här ytterst syftar

till. Samtidigt sker det på ett sätt som inte hindrar vår egen verksamhet, säger Magnus Frykvall på Försvarsmakten.

Behandling av inflammationer med hjälp av tryckkammar och syrgas är en vedertagen metod, men man har ännu inte kunnat dra några säkra slutsatser om effekterna vid covid-19-behandlingar. Det förklarar Johan Douglas som är dykläkare och leder studierna vid Blekingesjukhuset.

– Behandlingar och studier görs på två ställen i Sverige, och vi siktar även på samarbete med tyska och norska forskare. Ännu har vi inte haft möjlighet att behandla tillräckligt många för att kunna visa resultat, säger han.

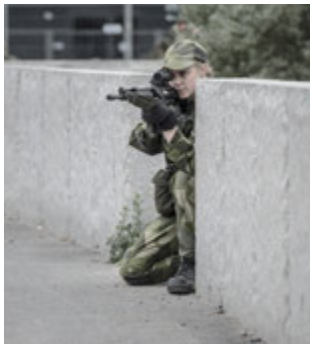
Projektet leds av Karolinska Institutet i Solna.

HEMVÄRNSUTBILDNING UPPHÖR

UNDER HÖSTEN genomförs den sista grundutbildningen mot en befattning i Hemvärnet.

Den 4–6 månader långa grundutbildningen upphör och ersätts av en längre utbildning på 6–9 månader med en krigsplacering i grunden. De grundutbildade värnpliktiga krigsplaceras i ett fristående regionalt insatskompani, som lyder under militärregionerna. Hemvärnets rekrytering sker fortsatt från frivilliga från alla grundutbildningsförband och tidigare värnpliktiga.

– Direktutbildning till befatt-

HAMPUS HAGSTEDT/STRIDSFOTOAVD

ning i Hemvärnet upphör från och med årsskiftet vilket är i linje med försvarsberedningens rapport, säger Försvarsmaktens rekryteringsamordnare överste Peter Nilsson.

HON LEDER INRIKTNINGSAVDELNINGEN

LENA PERSSON HERLITZ har utsetts till ny chef för inriktningsavdelningen på ledningsstaben. Hon tillträder tjänsten i början av september och befordras i samband med detta till generalmajor.

– Det känns spännande att ha fått förtroendet att leda inriktningsavdelningen i en tid som karakteriseras av ett förändrat säkerhetsläge och oförsäkradhet, i kombination med en pågående pandemi, säger Lena Persson Herlitz.

Hon kommer närmast från rollen som ställföreträdande chef vid inriktningsavdelning-

Lena Persson Herlitz.

HENRIK LUNDOVIST RÄDMARK/FÖRSVARMAKTEN

en, tillika militärstrategisk operationsledare.

HALLÅ DÄR

FILIP ARILDSSON, TU JAS i Linköping som är en av de första i Försvarsmakten som flugit Gripen E.

Hur mycket har du varit uppe i luften med det nya planet?

– Jag har kört sex pass så här långt.

Hur är den jämfört med den tidigare versionen C/D?

– Ganska så lik ändå, den är större och tyngre men har en starkare motor.

Vilka är skillnaderna?

– Den påminner väldigt mycket om tidigare versioner, men då ska man komma ihåg att det bara är en provmaskin så den är sparsamt utrustad och har inga taktiska system ännu. Men det är den första maskinen som har Wide Area Display, dvs en stor skärm istället för tre.

När kommer Gripen E utrustas med taktiska system då?

– VI kommer börja flyga med plan utrustade med taktiska funktioner i närtid, under hösten.

Behöver man lära nytt som pilot?

– Inte flygmässigt, där är det sig likt, det är lite som att gå från en iPhone till en Samsungmobil, man får lära sig lite nya handgrepp.

Hur mycket vassare är Gripen E?

– Det är lite tidigt att säga, än så länge kör vi simuleringar på Saab så som vi tror att den kommer fungera när den är klar, men nog är det ett steg i rätt riktning.

SIFFRAN

12

... **insatser** har röjdykarna gjort under sommaren, för att hjälpa polisen med röjning av misstänkt och oexploderad ammunition i svenska vatten.

MITT FÖRSVARSMAKTEN VÄSSAR REKRYTERINGEN

Mitt Försvarsmakten gör det enklare för alla som vill jobba på myndigheten att hitta och komma i kontakt med förband och verksamheter som intresserar dem. Under året har plattformen kraftigt förbättrats. Vi frågade Anders Ekström, central rekryteringskoordinator, vad det innebär.

Vad är Mitt Försvarsmakten?

– Alla som är intresserade av Försvarsmakten kan anmäla sig via mitt.forsvarsmakten.se, och samtidigt skapa en profil som beskriver deras intresse för verksamheten. Därigenom får de en personlig relation med myndigheten. Huvudsyftet är göra det enkelt att förstå vilka möjligheter som finns till fortsatt engagemang inom Försvarsmakten.

– På motsvarande sätt förklarar verktyget för dig som jobbar i Försvarsmakten att skapa en bra relation med intresserade. Hittills har drygt 60 000 personer skapat en profil i Mitt Försvarsmakten.

Hur har plattformen förändrats nu?

– Utifrån informationen vi har om dem som anmält dig kan vi nu skapa spetsigare målgrupper och rikta oss mot spe-

cifika befattningar. Vi kan alltså se en kandidat som förflyttar sig i verktyget från ett initialt brett intresse, till exempel marinen och sedan ta steg genom kommunikation och relationshantering till tekniska yrken inom marinen, och slutligen mot en specifik befattning.

Vilka förändringar har gjorts i övrigt?

– Genom en ny process kan rekryteringsbehoven prioriteras inom myndigheten. Behoven som identifieras på förbanden rapporteras sedan vidare i kedjan, för att slutligen ham-

Anders Ekström.

na hos PROD UTB och LEDS PERS för en försvarsmaktsgemensam prioritering.

– Detta gör att Försvarsmaktens resurser kan fokuseras mot just det som myndigheten har störs behov av.

Vad innebär förändringarna för förbanden?

– Förbanden får kandidater som har intresse av och/eller har en lämplig bakgrund för de behov de själva har rapporterat in. Det frigör tid för förbanden så att de kan fokusera på att planera bra evenemang för personer som vill engagera sig i Försvarsmakten.

ANDERS SJÖDÉN/FÖRSVARSMAKTEN

Genom verktyget Mitt Försvarsmakten blir det enklare för förbanden att rekrytera rätt folk till rätt tjänst.

CITATET

”Vi förväntas använda våld för att lösa uppgiften. Inte mer våld än vad som krävs, men inte heller för lite”.

Dennis Gyllensporre, Force Commander Minusma om FN-styrkans uppdrag i Mali.

GENERALDIREKTÖR BLIR LANDSHÖVDING

Peter Sandwalls förordnande som Försvarsmaktens generaldirektör går ut den 18 september. Han flyttar då till Kalmar för att bli landshövding i länet. Försvarets forum träffade honom de sista skälvande dagarna på Högkvarteret för att höra hur hans tid i Försvarsmakten varit.

PETER SANDWALL utnämndes till generaldirektör för Försvarsmakten 2012, först ett förordnande på sex år, något som senare förlängdes med ytterligare tre. Under hans tid som generaldirektör har det skett stora förändringar både i omvärlden och i Försvarsmakten.

– Den försvarsmakt jag kom till var präglad av nedskärningar och omorganisationer. Sedan dess har mycket förändrats internt, men vi har också påverkats av försämringar av säkerhetsläget både globalt och i vårt eget närområde, framförallt sedan 2014 när Ryssland annekterade Krimhalvön.

Peter Sandwall konstaterar att det varit en period med många och stora reformer. När han började handlade det exempelvis om att anställa gruppchefer, soldater och sjömän och nu har värnplikten aktiverats igen. Det har också varit stora förändringar när det gäller materielförsörjningen, Försvarsmakten kan återigen upphandla och sköta vidmakthållandet, vilket han menar ger stora positiva effekter.

– Sammantaget har vi idag ett helt annat självförtroende i organisationen. Vi har en stabil

Lagandan i Försvarsmakten går utanpå det mesta, konstaterar Peter Sandwall.

grund för ekonomin, vi är långt ifrån de svarta hålen, vi prickar anslagen år efter år, och vi har gott förtroende hos regeringen för underlagen vi lämnar in. Det har också skett stora positionsförflyttningar i samarbetet med andra myndigheter vilket är nödvändigt för att utveckla totalförsvaret, även om vi är långt ifrån färdiga med det arbetet.

FRAMGÅNGSSAGA

PÅ FRÅGAN VAD han är extra stolt över påvisar han det ökade förtroendet för Försvarsmakten hos allmänheten som dessutom fortsätter i positiv riktning.

– Det är en riktig framgångssaga som visar att vi gjort rätt saker, det gör mig varm i hjärtat. Micael Bydén som ÖB är

en viktig del i det, reformerna en annan, ökade anslag förstås och omvärldsförändringarna visar dessutom tydligt på vikten av ett starkt försvar.

Peter Sandwall slår fast att det varit ett privilegium att få vara generaldirektör och att han lärt sig mycket han tar med sig i sitt nya arbete.

– Den här tiden har gjort stort avtryck på mig, det kommer inte bli enkelt att lämna Försvarsmakten. Vi har en laganda och kamratskap som går utanpå det mesta. Vi har medarbetare som alltid ställer upp och vi är som bäst när det gäller. Det kommer jag alltid bära med mig

Text Johan Lundgren/Leds Komm **Foto** Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm

HISTORISK SVENSK I HEAVY AIRLIFT WING

TORSDAGEN DEN 18 juni tog överstelöjtnant Mikael Tormalm över som skvadronschef för Heavy Airlift Squadron (HAS), den flygoperativa delen inom Heavy Airlift Wing (HAW). Det är första gången en svensk innehar befattningen.

HAW är ett samarbete mellan tolv nationer som äger och opererar tre C-17A Globemaster III-flygplan, och utför militära transporter. Hemmabas är Pápa Air Base i Ungern.

Att vara chef för en multinationell skvadron

innebär naturligtvis många utmaningar.

– En av de största är att hitta och använda den unika kompetensen i var och en av de 67 medarbetarna, från de tolv olika medlemsländerna där bakgrund, utbildningsfilosofi och kultur skiljer sig åt, och på så sätt skapa synergi och utveckling för HAW, säger Mikael Tormalm.

Han har ett förflutet bland annat som stridspilot inom Viggen- och Gripensystemet och som instruktör i taktisk flygning vid Flygskolan på Malmen.

Text Henrik Gebhardt/HAW

Överstelöjtnant Mikael Tormalm har över 2 000 flygtimmar i C-17.

PÅ NY POST

Försvarmakten placerar brigadgeneral **Lena**

Persson Herlitz som chef för Ledningsstabens inriktningsavdelning från 10 sep 2020 tills vidare, dock längst till 30 sep 2024. Persson Herlitz befordras vid tillträdet till generalmajor.

Försvarmakten placerar överste

Johan Pekkari som stf chef för Ledningsstabens inriktningsavdelning, från 10 sep 2020 tills vidare, dock längst till 30 september 2024.

Generalmajor **Michael Claesson**

placeras som insatschef i Försvarmaktens högkvarter från 10 sep 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2026. Claesson befordras samtidigt till generalöjtnant.

Försvarmakten placerar överste

Pär Dahlbom vid Must som projektledare från 1 sep 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2022.

Försvarmakten placerar

kommandörkapten **Antoon**

Hertogs som försvarsattaché i Haag, Nederländerna från den 1 aug 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2023. Hertogs befordras samtidigt till kommandör.

Försvarmakten placerar

överstelöjtnant **Carl Tiselius** som försvarsattaché i Paris, Frankrike, med sidoackreditering till Spanien från den 1 aug 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2024. Tiselius konstitueras till överste under perioden.

Försvarmakten placerar

kommandörkapten **Kalevi**

Wikström som försvarsattaché i Helsingfors, Finland, från 1 aug tills vidare, dock längst till 31 aug 2024. Wikström konstitueras till kommandör under perioden.

Försvarmakten placerar

kommandör **Karl Henriksson** som försvarsattaché i Peking, Kina, med sidoackreditering till Nordkorea, den 1 aug 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug

2023.

Försvarmakten placerar överste **Henrik Rosén** som marinattaché i Washington DC, USA från 1 aug 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2024.

Försvarmakten placerar överste

Håkan Andersson som arméattaché i Washington DC, USA, från 1 aug 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2023.

Försvarmakten placerar

konteramiral **Anders Olovsson** som försvarsattaché i Washington DC, USA, från 1 aug 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2023.

Försvarmakten placerar

kommandör **Carl Philipson** som försvarsattaché i Oslo, Norge, med sidoackreditering till Danmark och Island, den 1 aug 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2023.

Försvarmakten förlänger

placeringen av kommandör **Fredrik Peedu** som resande försvarsattaché i Rom, Italien under perioden 1 aug 2020 tills

GRATIS MENSSKYDD

FRÅN OCH MED september får värnpliktiga kostnadsfria mensskydd under utbildningen. Detta för att främja soldatens stridsvärde och ge alla samma förutsättningar att agera utifrån sin förmåga.

– Lika naturligt som att en soldat måste kunna arbeta i alla situationer, miljöer och klimat, oavsett tiden på dygnet eller i månaden, är det att mens aldrig ska vara något hinder i försvaret, säger Jonas Wikman som är resurs-

produktionschef på Högkvarteret.

Mensskydd till värnpliktiga är en del av Försvarsmaktens arbete med att göra materiel jämställt.

– Det här är en av flera åtgärder vi vidtar för att ge alla samma förutsättningar att lösa sina uppgifter. Jag vill att det ska bidra till en bättre vardag för våra värnpliktiga

och att det dessutom tydliggör att kön inte ska vara ett hinder för att arbeta hos oss, säger Jonas Wikman.

Alla behövs.

DUBBELNATUR

FMLOG BYGGER NY KRIGSORGANISATION

Sen 2019 har Försvarsmaktens logistik, FMLOG, en förändrad roll. Därför bygger man nu en ny krigsorganisation, och kommer när den är klar att ha både en freds- och en krigsorganisation.

Krigsorganisationen bygger på nuvarande personalstyrka i fred. Denna ska kompletteras med bland annat reservofficerare som har kompetens inom logistik, ledning och markstrid.

vidare, dock längst till 31 juli 2021.

Försvarsmakten placerar **Maritha Küller** som chef PROD RPE Kommersiellavd från 1 juli 2020 tills vidare.

Försvarsmakten placerar överste **Ulf Landgren** vid HKV LEDS CIO som stf avd.chef från 1 sep 2020 till 31 aug 2021.

Försvarsmakten placerar överste **Per Råstedt** TFF för FVC (till flygvapenchefs förfogande) från 1 aug till 30 nov 2020.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant **Johan Brovertz** vid Must som C NUE från 1 sep 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2023. Han befordras samtidigt till överste.

Försvarsmakten placerar överste **Bo Stennabb** vid HKV som C LEDS PLAN EK P/G från 1 okt 2020 tills vidare, dock längst till 30 sep 2022.

Försvarsmakten konstituerar överste **Pär Zakariasson** till brigadgeneral, i samband med placering som militär rådgivare

(MA) vid EU-delegationen i Kina 1 aug 2020 till 31 juli 2022.

Försvarsmakten beviljar flottljamiral **Andreas Olsson** förlängd tjänstledighet för anställning som militärsakkunnig i Försvarsdepartementet från 12 dec 2020 tills vidare, dock längst till 30 nov 2021.

Försvarsmakten placerar kommandör **Stefan Larsson** vid HKV LEDS INRI som C LUA från 1 sep 2020 tills vidare, dock längst till 31 dec 2023.

Försvarsmakten konstituerar överstelöjtnant **Jonas Nilsson** till överste under tjänstgöring som militär rådgivare (MA), Minusma, Mali, under perioden 17 aug 2020 till 21 mars 2021, eller som längst tills tjänsten vid Minusma upphör.

Försvarsmakten förlänger placering av kommandör **Fredrik Norrby** vid HKV som C LEDS PLAN EK P/G under perioden 1 juli 2020 tills vidare, dock längst till 30 sep 2020.

Regeringskansliet har förlängt

anställningen av överste **Björn Wollentz** som militärsakkunnig från 1 maj 2020 tills vidare, dock längst till 30 april 2021. Wollentz är beviljad tjänstledighet från Försvarsmakten under samma tid.

Försvarsmakten placerar överste **Per Åkerblom** som SC MUST, HKV 1 sep 2020 tills vidare, dock längst till 31 aug 2023.

Försvarsmakten placerar brigadgeneral **Thomas Nilsson** som C LEDS CIO från 1 sep 2020 tills vidare, dock längst till 31 okt 2024. Han befordras samtidigt till generalmajor.

Försvarsmakten ställer konteramiral **Jens Nyqvist** till Försvarsdepartementets förfogande den 1 sep tills vidare, dock längst till 31 aug 2023. Han beviljas tjänstledighet för anställning som specialattaché, befattning militärrepresentant, vid Sveriges EU-representation i Bryssel.

PORTRÄTTET

Text **Johanna Toll/Leds Komm** Foto **Lena Evertson**

STILSÄKER I STABEN

Katarina Althin är både modechef och stabsassistent.

”Livet tog en vändning i och med coronapandemin. Inplaneerade föredrag och plåtningar ställdes in och den fullbokade kalendern blev plötsligt luftig. Att hjälpa till i dessa annorlunda tider kändes självklart och som krigsplacerad kontaktade jag Försvarsmakten och ställde mig till förfogande. Sedan mars är jag därför inte bara modechef på tidningen Tara, utan också stabsassistent på INS J3 JOC, där jag jobbar med Försvarsmaktens stödinsatser under pandemin.

Så länge jag kan minnas har jag haft en stor passion för kläder, färger, trender och mode. Utöver mitt jobb på Tara skriver jag krönikor för andra tidningar, pratar mode på Sveriges Radio – där jag bland annat brukar kommentera gästernas klädsel på Nobelfesten – och åker runt i världen och

föreläser om stil och kläder.

Min ambition är att vara läsnas trendsäkra väninna som delar med sig av tips och råd om kläder och stil. Kläder kan ju säga så mycket om en person. Visste du att när du blandar färger kan du uppfattas som spretig, men när du är klädd i en och samma färg uppfattas du som snäll? Med hjälp av dina kläder kan du förtydliga det du vill säga.

Att en modeexpert som jag hamnade i Försvarsmakten är kanske lite oväntat, men de två världarna liknar faktiskt varandra. Det passar mig att jobba i ett team och att få vara del av något större. Att samtidigt göra en samhällsviktig insats är något som verkligen driver och inspirerar mig. Försvarsmakten är en bra och flexibel arbetsgivare som gör det möjligt för mig att kombinera mina båda yrken.”

KATARINA ALTHIN

Bor: Gärdet, Stockholm

Familj: Sambo och två utflugna döttrar

Husdjur: Drömmer om att ha hund igen

Oväntad prestation: Cyklade på racercykel från Göteborg till Paris till förmån för Barncancerfonden.

KATARINAS STILTIPS:

Enfärgat. Monokrom klädsel. uppfattas som behagligt och mjukt.

Mönstrat. Ju fler färger desto oroligare för ögat. Kan ge intryck av att du är en hård person, speciellt om färgerna är kontrastrika, som svart och vitt.

Den gyllene medelvägen. Färger, såklart, men helst ton i ton. Då uppfattas du som lagom mjuk utan att vara mesig.

Katarina ser många likheter mellan Försvarsmakten och modevärlden. "Exempelvis lever vi i båda världarna alltid i tre faser: här och nu, nästa kvartal och hela året."

ARBETSHÄST.. RUSTAD FÖR STRID

När gasreglagen
står i botten gör hon
40 knop. Men tre
kulsprutor på däck
talar ett tydligt språk.
Det här är inte något
vanligt fartvidunder.

HAMMUS HAGSTEDT/STRIDSBÅT90AVD

Stridsbåt 90H utvecklades för amfibiebataljonernas strid i skärgårdsmiljö. Den binder samman rörelsen till sjöss med striden i land. Förra året firade båten 30 år och när nu 18 exemplar av en uppdaterad version har börjat levereras, startar en ny epok.

Den nya modellen, stridsbåt 90HSM, har samma skrov som sin föregångare men är i praktiken en helt ny båt. Här är striden i fokus, bland annat genom att de fyra delsystemen motorbåten, vapensystem, ledningssystem och navigations-systemet samverkar på ett sätt som inte skett tidigare.

MER KRAFT

MED VAPENSTATIONEN TILLFÖRS förmågan till spaning på längre avstånd. Det blir också möjligt att bekämpa mål på längre avstånd, med högre precision.

Starkare motorer och ett mer effektivt framdrivningssystem är andra nyheter. Båtarna utrustas även med ett slags datorstyrd trimplan, som förbättrar prestanda och gör det möjligt för soldaterna att verka effektivt från däck.

Genom att ta bort sådant som minräls, frontlavettage, vattentank och toalett har vikten sänkts. Det har gjort det möjligt att installera vapenstation och ledningssystem.

Sammantaget ger det den nya stridsbåt 90 ökad förmåga till strid i den amfibiska miljön i alla väderlekar och i varierande ljus- och siktförhållanden.

Text Anna Öhrn/Sjöstridsskolan

FAKTA STRIDSBÅT 90H

» Den vanligast förekommande modellen i Försvarsmakten är stridsbåt 90H. Den används för förflyttning av trupp och materiel samt strid i skärgården för Amfibiebataljonen. Stridsbåt 90H (H står för halv pluton) tar 18 fullt utrustade soldater.

» Båten finns även i versionen 90HS, där S står för skydd. 90HS är splitter- och NBC-skyddad.

» Stridsbåt 90 används också av Grekland, Malaysia, Mexico, Norge och USA.

» Över 250 Stridsbåt 90 är i tjänst i världen, varav ungefär 100 på export.

» Stridsbåt 90HSM (H – halv pluton, S – splitterskydd, M – modifierad) bemannas av tre personer och kan transportera 18 soldater.

Längd: 15,9 m.

Bredd: 3,8 m.

Deplacement: 13,3 ton.

Djup: 0,8 m.

Motorer: 2 Scania-dieslar. Total effekt 1250 hk.

Hastighet: C 40 knop.

Räckvidd: 320 sjömil (c 58 mil).

OVAN: Vattenjetsystemet i stridsbåt 90 ger hisnande prestanda och manöverbarhet. VÄNSTER: Ny teknik gör det möjligt för soldaterna att verka mer effektivt från däck.

MATERIEL

TUNGA T

VASSARE, SNABBARE, FARLIGARE

UNDER 2020 OCH 2021 kommer en stor mängd ny eller uppdaterad materiel ut på förband och flottiljer. Det rör sig om allt från personlig utrustning till fordon och nya vapensystem.

ARCHERPJÄSEN. Archerpjäsen är en snabbgrupperande 155 mm artilleripjäsa som ingår i insatsorganisationens artilleribataljoner. Leverans har skett och fortgår.

EXCALIBURGRANAT. Den mest avancerade typen av artillerigranat i Archersystemet – en precisionsstyrd artillerigranat med mycket hög precision upp till 50 km räckvidd.

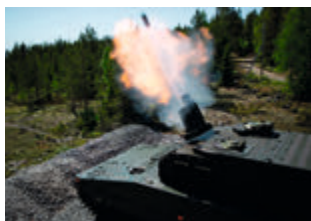
Leverans har skett och fortgår.

RADIO 570 (RA 570). Införs inom samtliga markförband. Radion är avsedd för transmission av tal och data och ersätter RA 180/480. RA 570 är en produktfamilj och består av fyra olika radiostationer. Leverans 2020/21. (Bilden visar äldre modell)

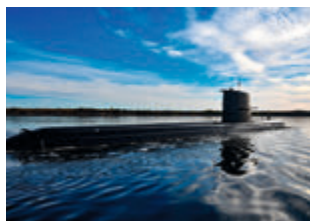

TELEHJÄLM 17. Ersätter Telehjälms 9 i fordon med KomNod som interkommunikationssystem. Främst berörs Strv 122, Bgbv 120 samt Strf 90 med versioner. Leverans 2019/20. (Bilden visar äldre modell)

GRANATKASTARPANSARBANDVAGN 90 (GRKPBV 90).

Stridsfordonsmonterade granatkastare, ökar förbandens indirekt eld-förmåga både genom ökad rörlighet och ökat skydd. Leverans 2019/20.

UBÅTAR. Uppgraderade för bibehållen förmåga med viss prestandehöjning. HMS Gotland (levererad) och HMS Uppland. Leverans under 2021.

ROBOT 98 (IRIS-T). Rörligt luftvärn. Samma robot som används som jaktrobot på stridsflygplanet Jas 39 Gripen. Markversionen av robot 98 skjuts från en lavett i bakvagnen på bandvagn 410. Robotsystem 98 kommer i närtid kompletteras av det medellångräckviddiga luftvärnssystemet Patriot.

ILLSKOTT

NYA FORDON ÖKAR UTHÅLLIGHETEN

JUST NU PÅGÅR en efterlängtat nyanskaffning av fordon inom Försvarsmakten. Huvuddelen kommer att användas av förband för bland annat transport av materiel, mat, reservdelar och ammunition. De nya moderna fordonen bidrar till bättre uthållighet i strid. De är pålitligare, behagligare och mer kostnadseffektiva, och kan användas under längre tid utan att behöva stå på verkstad. Bland de nya fordonen finns skåpbilar, flakbilar, terrängbilar, containerbilar, personbilar, kylbilar, stödfordon och lastbilar.

TGB 1522 MERCEDES

GELÄNDEWAGEN. Används av spaningsgrupper vid förflyttning på väg och i terräng. Flygvapnet får en anpassad version att använda som klargöringsfordon.

MAN HX 8X8 FLAK. Kommer att användas vid mekaniserade förband. I första hand för ammunitionstransporter.

FORD RANGER I SKYDDSVAKTSUTFÖRANDE.

Används av garnisonsvakterna för att patrullera närområdet och genomföra eskorter.

FORD RANGER HUNDBIL. Används av Säkerhetsförbanden och militärpolisen. Är klimatanpassad och har kameraövervakning.

VOLVO 6X4 – LÅNGTRADAREKIPAGE.

De nya lastbilarna är bland annat lättare att hantera än tidigare modeller och har många nya funktioner. Används för ammunitionstransporter.

VOLVO V90. Används av militärpolisen bland annat vid eskorter och trafikreglering. Byggt på samma sätt som en civil polisbil.

BALTOPS 20

UNDER ELVA DYGN I
MITTEN AV JUNI ÖVADE
19 NATIONER OCH 3 000
PERSONER TILLSAMMANS
I SÖDRA ÖSTERSJÖN, I
ÖVNINGEN BALTOPS 20.
DEN BIDROG BLAND ANNAT
TILL ATT UTVECKLA
SVENSKA MARINENS
INTEROPERABILITET MED
NATOFÖRBAND.

AMERIKANSKA BOMBA

Text **Jimmie Adamsson/Försvarsmakten**

BESÄTTNINGEN PÅ HMS Karlstad fick en tuff start på Baltops 20 – en multinationell marinövning med deltagare från 19 nationer. Nationaldagsvädret vid losskastningen bjöd på stormbyar och motsjö på väg till den första delen av övningen. Uppgiften var att leda delar av fartygsstyrkan i ett moment utanför den danska kusten.

– Trots kort förberedelsestid gjorde vi bra ifrån

Ett amerikanskt B-52 bombflygplan passerar över HMS Karlstad och det danska fartyget HDMS Esbern Snare.

U.S. NAVY PHOTO BY MASS COMMUNICATION SPECIALIST 2ND CLASS DAMON GROSVENOR

RE ÖVER ÖSTERSJÖN

oss. Det vittnar om hur interoperabla och integrerade med andra nationer och Nato vi är, säger Magnus Almqvist som är fartygschef på Karlstad.

UNDERSTRYKER ÖSTERSJÖNS BETYDELSE

UTÖVER VISBYKORVETTEN HMS Karlstad, med sin besättning på 43 personer från Tredje sjöstridsflottiljen, bidrog marinen även med en

logistikenhet i Simrishamn där minröjningsfartyg från andra nationer fyllde på drivmedel.

Det svenska fartyget leddes av en dansk styrkechef ombord på fartyget HDMS Esbern Snare, något som fungerat utmärkt.

– Vi har använts på ett sätt som gjort att fartygets styrkor kommit fram där vi opererat kustnära, mellan land och de större fartygen. Det är

BALTOPS 20

en förmåga som saknas hos de flesta andra nationer och i Nato och våra sensorer fungerar bra i denna miljö, berättar Magnus Almqvist.

Dessutom har den danska ledningen sett till att sambandet med övriga fartyg och tillgången till orderverk och meddelanden fungerat. Krypterad kommunikation är annars en ständig huvudvärk när svenska fartyg övar med Natostyrkor, detta då Sverige inte är Nato-

SISTA ÖVNINGEN FÖR FARTYGSCHEFEN

BALTOPS 20 VAR Magnus Almqvists sista som fartygschef på HMS Karlstad.

– Det känns ändå bra att sluta på det här sättet, internationellt samarbete när det är som bäst. Även om vi är duktiga och interoperabla så måste kunskaperna hela tiden underhållas, bland annat genom regelbundna övningar som Baltops.

” Det känns ändå bra att sluta på det här sättet, internationellt samarbete när det är som bäst. ”

medlem och inte har tillgång till alliansens krypton.

Trots att årets version av Baltops blev något mindre beroende på pandemin, vittnade den om övningens och Östersjöns betydelse för Nato och USA. De ställde stora resurser till förfogande, bland annat två bombplan av typen B-52 som flög nonstop över Atlanten och Nordsjön för att operera i övningsområdet.

Att sammanfatta sina två år som fartygschef är dock svårare.

– Det jag är mest nöjd med, är de stora steg vi tagit i marinen. Deltagandet i övningar som Trident Juncture, Baltops och våra egna svenska övningar har gjort att vi är betydligt bättre idag än för två år sedan. Såväl tillsammans med andra nationer som med övriga Försvarmakten. ◀

FAKTA BALTOPS 20

Baltops 20 (Baltic Operations) genomfördes 7–19 juni i Östersjön.

» I KORTHET

Övningen omfattade luftförsvar, ubåtsjakt, ytstrid, minröjning, ubåtsoperationer och amfibieoperationer. Syftet är att utveckla interoperabilitet inom Nato samt mellan Nato och partnerländer. Baltops genomförs årligen sedan 1972

av USA:s flotta inom ramen "in the spirit of Partnership for Peace".

» **ANTAL DELTAGARE** cirka 3000 personer varav 70 från Sverige

» **ANTAL ENHETER** Drygt 30 örlogsfartyg, 30 stridsflyg och helikoptrar.

» DELTAGANDE

LÄNDER Kanada, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Grekland, Italien,

Lettland, Litauen, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Spanien, Sverige, Turkiet, Storbritannien, USA. Totalt deltar 19 nationer, 17 Nato-medlemmar och två partnerländer, Sverige och Finland. Deltagarlista uppdaterad den 1 juni.

» SVENSKT

DELTAGANDE En korvett av Visby-klass, en logistikenhet i Simrishamn.

Ombord på Esbern Snare fanns den danska styrkechefen som ledde bland andra HMS Karlstad.

U.S. NAVY PHOTO BY MASS COMMUNICATION SPECIALIST 1ST CLASS KYLE STECKLER

I stridsledningscentralen sammanställs all information ombord på en korvett.

JIMMIE ADAMSSON/FÖRSVARMAKTEN.

HMS KARLSTAD/FÖRSVARSMAKTEN

Det amerikanska fartyget USS Mount Whitney har ööverträffad kapacitet när det gäller kommunikation och ledning. NEDAN: Esbern Snare och HMS Karlstad.

U.S. NAVY PHOTO BY MASS COMMUNICATION SPECIALIST 2ND CLASS DAMON GROSVENOR

HMS KARLSTAD/FÖRSVARSMAKTEN

Magnus Almqvist har varit fartygschef på HMS Karlstad i två år.

VÄRNPLIKT

Text **Tomas Ängshammar/P 18** Foto **Karl Melander**

HISTORISK

DEN 27 JULI VAR EN HISTORISK DAG FÖR P 18 PÅ GOTLAND. EFTER ETT 15-ÅRIGT UP

Uniformen är på och sängen är bäddad. Den nya tillvaron som värnpliktig har just börjat för Maximilian Bergmark och Alexander Hermansson.

TINRYCK

PEHÅLL HAR EN NY KULL VÄRNPLIKTIGA RYCKT IN PÅ DET NYGAMLA REGEMENTET.

VÄRNPLIKT

”JAG VAR JÄTTENERVÖS innan jag kom hit. Jag vet inte riktigt för vad men det är bara känslan innan man kommer in i det, precis som när man ska börja på nytt jobb eller första dagen i skolan”.

Det är Alice Salomonsson, 22 år, som berättar. Hon kommer från det lilla brukssamhället Roma mitt på Gotland. Roma är också namnet på det kompani där värnpliktspluton BQ ingår.

– Många tankar har snurrat i huvudet. Ska jag klara det, vem kommer jag att hänga med, hur kommer det att bli? Men nu känns det som att det har släppts, säger hon.

Tillsammans med sina nyinryckta kamrater har hon sovit sin första natt på logementet och utbildningens första förmiddag ägnas åt att inventera materiel. De är uppställda med all sin packning på asfaltsplanen framför kasernen Hallbro, strax innanför grindarna till det nya regementsområdet i nordöstra hörnet av Tofta skjutfält.

MODERN KASERN

HALLBRO BYGGDES FÖR Hemvärnets grundutbildningar efter regementsnedläggningen 2005. Den låga byggnaden med modern arkitektur har logement i ena änden, lektionssal i mitten och ett dagrum med kök i andra. Kasun och en lokal för vapenvård finns intill. Likheter med traditionella kasernbyggnader i rött tegel är obefintliga.

Det är till Hallbro som 20 nervösa och förväntansfulla värnpliktiga kommer under eftermiddagen den 27 juli. Värnpliktskonsulent Patrik Monrad och kompaniadjutant Ida Hansson har ställt upp inskrivningsbordet i solskenet utanför entrén och allra först kommer Visbykillen Morgan Klintberg.

Kommandant Ida Hansson och värnplikts-handläggare Patrik Monrad sköter inskrivningen ute i solen framför kasernen.

Alex Lindh flyttar in i Hallbro.

Det är en nervös väntan med de nya kamraterna före den första uppställningen.

VÄRNPLIKT

– Det är lite nervöst och det var svårt att vända tillbaka dygnet efter ledigheten men man kommer nog snabbt in i det, säger han.

De blivande gruppchefer, stridsfordonsförare och -skyttar samt mekaniker som rycker in denna dag kommer senare att få sällskap av ytterligare 20 värnpliktiga, varav sex är kompanibefäl som ryckte in i Skövde i juni. Resterande skyttesoldater rycker in vecka 39.

SPÄNNINGEN SLÄPPER

KLOCKAN 17.30 HAR de sista värnpliktiga hämtats upp vid färjeterminalen och alla ställer upp framför Hallbro, ännu i civila kläder. Mitt emot de blivande soldaterna ligger 20 mindre berg med utrustning och väntar, prydligt uppmärkta med namn. Plutonchefen Fredrik Gertsson noterar en liten detalj att förbättra till nästa gång.

– Det står efternamn på alla utom den enda tjejen materiel där det står förnamn. Det ligger förstås ingen illvilja bakom men det är sådana små detaljer som kan skapa en känsla av särbehandling.

En liten stund senare är alla installerade i fyrbäddsslogen. Ingen särbehandling här – Alice Salomonsson delar rum med tre grabbar och under Gertssons överinseende börjar de gräva fram uniformsdel efter uniformsdel. Spänningen har redan släppt märkbart och rumskamraterna hjälper varandra att hitta rätt bland de mystiska föremålen i de fulla väskorna. Kompanichef Erik Lindbloms förhoppningar inför året ser redan ut att besannas.

– Jag tror att många av dem kommer att inse vikten av att ta hand om både sig själva och sina kamrater. Förhoppningsvis inser de att ensam inte är stark utan att man måste se till att även

"Välkomna och grattis!" Plutonchefen Fredrik Gertsson hälsar P 18:s första värnpliktskull sedan 2005.

Inventering pågår. Alexander Hermanssons far och farbror är hemvärnssoldater och han har redan god koll på materielen.

Erik Rastemo från Stockholm och Morgan Klintberg från Visby var allra först på plats. Morgans tröja är inte ett uttryck för ironi: "Jag tänkte inte ens på texten innan jag kom hit. Det var den enda tröjan som var ren."

VÄRNPLIKT

Förvandlingen har börjat. Under plutonchefen Fredrik Gertssons överinseende får Alice Salomonsson och Simon Konac fram rätt uniformsdelar ur de fulla väskorna.

Dags för inventering. Under utbildningens första dag får alla lära sig vilken materiel de fått ut.

kamraterna mår bra och gör rätt saker så att gruppen kan lösa uppgiften tillsammans, säger han.

– Det har ju genomförts utbildning av soldater här tidigare men då har det varit tre månaders GMU med inriktning i första hand mot att försörja våra lokala hemvärnsförband, så det här är något nytt.

ÄNNU UNDER UPPBYGGNAD

DET HAR GÅTT mer än 15 år sedan unga rekryter med fjärilar i magen senast infann sig för inskrivning på P 18. Då, i januari 2005, var det en liten skara vaktssoldater som under sin tjänstgöring fick vara med om nedläggningen av Gotlands sista regemente.

Den pluton som rycker in 2020 kommer till en helt annan verklighet. Det återupprättade regementet är ännu i en uppbyggnadsfas, inte helt utan tillväxtvårdor.

– Allt det som byggs här på det nya regementsområdet på Tofta just nu bygger vi egentligen för en helt annan organisation än den vi har i dag. När området projekterades fanns varken Gotlands regemente eller värnplikten, och den nyupprättade 18:e stridsgruppen var en del av P 4 i Skövde.

– Det kommer att dröja flera år innan vi har den permanenta infrastrukturen på plats för att ta hand om ett par hundra värnpliktiga men i Hallbro kan vi ta emot 40 så länge, säger regementschefen Mattias Ardin.

Under den första kvällen på Hallbro genomgår de 20 civila ungdomarna förvandlingen till soldater i mer eller mindre väl-sittande uniformer, och de lär sig att bädda sina sängar på rätt sätt. Med elva månader minus en dag till muck återstår ännu det mesta. Men för många i gänget är muck bara ett delmål

Den första morgonuppställningen, med många nya rutiner.

VÄRNPLIKT

Morgan Klintberg från Visby var först att skrivas in till P 18:s första värnpliktsutbildning på 15 år.

Under en pandemi blir det ännu viktigare med noggrann städning. Simon Konac väntar på att få sina delar inspekterade.

Alice Salomonsson vill utmana sig själv och tänja på gränsen för vad hon klarar av.

på resan i gröna kläder.

– Jag kommer förmodligen vilja jobba vidare inom försvaret efter lumpen. Jag har varit inriktad mot uniformsyrken hela livet så försvaret eller polisen lockar. Jag kan tänka mig att stanna och jobba här på P 18, säger Erik Rastemo från Stockholm.

Han får medhåll av Alexander Hermansson från Västervik.

– Jag är inte sugen på att plugga vidare just nu så det kan absolut bli så att jag blir kvar inom försvaret ett tag.

Orden är musik i Erik Lindbloms öron. Utbildningsstarten innebär att ännu en pusselbit kommer på plats på det nygamla regementet.

– Nu börjar vi bygga grunden för att kunna personalförsörja våra förband med anställda soldater och officerare. Där vi tidigare har fått rekrytera från andra ställen med utbildning får vi nu möjligheten att knyta kontakt med den värnpliktige redan från början, och få dem att känna en tillhörighet till Gotland och P 18. ◀

INRYCK OCH CORONA

››› Totalt rycker ungefär 4 500 värnpliktiga in på olika platser i Sverige under tredje och fjärde kvartalet 2020. Det sker enligt plan, trots pandemin. Såväl centralt som på berörda förband och skolor har riskanalyser genomförts för att kunna vidta lämpliga förebyggande åtgärder.

››› På ett område skiljer sig Gotland från övriga utbildningsorter. Sjuka personer släpps inte ombord på färjorna från fastlandet och därför kan värnpliktiga med symtom inte skickas hem med egen transport. Ett avskilt karantänsboende har ställts i ordning på regementsområdet.

››› Övriga åtgärder är bland annat förstärkta rutiner för städning och handhygien.

VÄRNPLIKT

VAD SER DU FRAM EMOT?

ERIK RASTEMO, 21 år från Stockholm. Stridsfordonsskytt P 18.

"Jag har aldrig

varit på Gotland tidigare och har inte haft

tid att upptäcka något ännu men det verkar väldigt fint så det ska bli kul. Jag sökte frivilligt. När jag egentligen skulle ha mönstrat blev det inte av men nu kände jag att det var ett steg i rätt riktning. Jag har jobbat inom skolan som elevassistent i två år och var lite trött på

det men visste inte riktigt vad jag skulle göra istället och då passar det bra med militärtjänst."

MORGAN KLINTBERG, 19 år från Visby. Mekaniker P 18.

"Jag ser nog mest

fram emot att få påbörja meka-

nikerutbildningen i Halmstad. Jag är intresserad av bilar men jag har inte mekat så mycket tidigare så det ska bli väldigt kul och bra att lära sig. När man blev kallad till

mönstring kände jag att det här passar bra just nu, eftersom jag gick ut skolan nyss och inte hade något annat planerat. Jag tänkte att det kan vara bra med mer utbildning och erfarenhet."

ALICE SALOMONSSON, 22 år från Roma. Stridsfordonsskytt P 18.

"Jag ser fram emot

att få den här disciplinen och allt sånt.

Däremot ser jag inte fram emot att gå utan mat och de

bitarna, jag tycker om att ha mat i kroppen. Jag har hört många historier från min pappa och alltid tyckt att det varit imponerande och spännande och velat att han ska berätta mer om det. Jag vill pressa mig själv fysiskt och psykiskt och det här är väl det bästa sättet jag kan komma på."

ALEXANDER HERMANSSON, 20 år från Västervik. Mekaniker P 18.

"Jag vill testa mina gränser. Jag fungerar bättre när det är lite strikt och

räknar inte med att det här ska bli

någon räkmacka utan jag vet att det blir tufft men det ser jag fram emot. Nästan alla mina manliga släktingar har gjort lumpen och både min pappa och farbror är med i Hemvärnet så det är något jag har matats med sedan länge. Det känns som att jag har mycket att leva upp till, att misslyckas är inte ett alternativ."

Text **Tomas Ängshammar/P 18** Foto **Karl Melander**

1 700 INRYCK

UTÖVER DE 40 SOM RYCKTE IN PÅ P 18 UNDER SOMMAREN HAR CIRKA 1 700 VÄRNPLIKTIGA GJORT SAMMA SAK PÅ FÖRBAND FRÅN BODEN I NORR TILL REVINGEHED I SÖDER. HÄR ÄR NÅGRA RÖSTER FRÅN INSKRIVNINGARNA VID ING2, P 4 OCH TRÄNGREGEOMETET.

ELIN EEK, 19 år från Eksjö. Gruppchef Ing 2 i Eksjö.

"Visst är det nervöst

som tusan, men framför allt

spännande och jag tycker att det ska bli roligt. Jag ser fram emot att lära mig hur man funkar när man är trött och hungrig. Min farfar

jobbade här på Ing 2 så jag har lite aningar om vad som väntar."

BJÖRN BORGENSTRAND, 19 år från Forserum. Mekaniker P 4 i Skövde.

"Många tycker

nog att inskrivningsdagen är intensiv, men jag tycker att

det har varit en ganska lugn dag, och det har känts bra. Jag ser fram emot att lära mig mycket nya saker, att åka i fordonen, skjuta och kasta handgranat. Jag har absolut höga förväntningar och tror att det kommer att bli bra."

ERIC LÖÖW, 19 år från Vetlanda. gruppchefselev

Trängregementet i Skövde.

"Jo, visst är det nervöst just nu, men

mest spännande. Det kommer

nog bli en lärorik upplevelse och man kommer nog få en bra inblick i det svenska försvaret."

Text **Martina Gustafsson/Ing 2**

GER RÖST ÅT VÄRNPLIKTIGA

Du som värnpliktig är en viktig del inte bara i det svenska försvaret, utan också i utvecklingen av den militära grundutbildningen. Plikträdet är din röst in i Försvarsmakten centralt.

FUNGERAR DIN UTRUSTNING dåligt eller blir du illa behandlad av befäl? Som ny värnpliktig kan det vara svårt att veta vem man kan prata med om saker man inte tycker står rätt till. Därför finns sedan förra året Plikträdet, en grupp personer som nyss avslutat sin grundutbildning och vars uppgift är att ge värnpliktiga en röst.

Det berättar Malin Eidmann som är kommunikationsansvarig i Plikträdet sedan våren 2019, då hon muckade från Amfibieregementet i Berga. Hon är en av de fem ledamöter som arbetar dagligen med frågor som rör de värnpliktigas vardag under grundutbildningen.

– Under året som gått har vi fokuserat särskilt på frågor kring arbetsmiljö och säkerhet. Men också på att förbättra mönstringsförfarandet då en del värnpliktiga har upplevt att de inte fick en passande befattning, säger hon.

SER VERKSAMHETEN

UTÖVER DE LÅNGSIKTIGA projekten, som i år alltså har rört arbetsmiljö och säkerhet, mönstring och även värnpliktigas möjligheter till medinflytande, har rådet besökt alla förband två gånger under året.

– Förbandsbesöken är en central del av vårt arbete, eftersom vi då får se hur verksamheten fungerar med egna ögon och möta en del av den grupp som vi representerar centralt – de värnpliktiga

Plikträdet besöker förband över hela landet ett par gånger om året.

under utbildning.

Utöver de långsiktiga frågorna hanterar rådet även personärenden som dyker upp. Inte sällan handlar det om att medla i situationer som rör enskilda värnpliktiga eller förband.

Vad har ni åstadkommit under året?

– Framför allt har vi satt bollar i rörelse som vi ser kommer ge resultat med tiden. Vi har etablerat en organisation och förankrat medinflytandet som en prioriterad fråga inom Försvarsmakten såväl som i riksdagens försvarsutskott och på försvarsdepartementet.

– Vi har upprätt i rikstäckande media vid flertalet tillfällen, tillsett uppföljning av rutin för tillbudsrapportering, tillsett införandet av mensskydd för alla värnpliktiga kvinnor, för att bara nämna några.

I april skulle Malin Eidmann och de övriga fyra ledamöterna ha slutat sina uppdrag i Plikträdet, i samband med att nya ledamöter väljs. Men på grund av pandemin är kongressen där valet sker uppskjutet till i slutet av oktober. ◀

*Text Henrik Lundqvist
Rådmark/Leds Komm*

FAKTA: PLIKTRÅDET

Medinflytandet för totalförsvarspliktiga regleras i förordning (2019:1249) om medinflytande för totalförsvarspliktiga, som beslutades av regeringen i december 2017. Varje år ska en kongress hållas med företrädare för de totalförsvarspliktiga och vid kongressen ska

högst fem ombud väljas att företräda de totalförsvarspliktiga under det kommande året.

Syftet med medinflytande för totalförsvarspliktiga är att skapa goda utbildningsförhållanden, men också att ge totalförsvarspliktiga möjlighet att vara med och utveckla verk-

samheten.

Värnpliktskongressen hanterar inflytandet på central nivå och omfattar samtliga totalförsvarspliktiga. Samtliga militära grundutbildningsförband utser ombud genom direkta val på förbanden.

[Källa: Försvarsdepartementet.]

MILITÄRREGIONER

REGIONAL SLAGK

Militärregionerna utgör ett av fundamenten i Sveriges försvar, med bland annat ledning av markterritoriell verksamhet och utbildning av hemvärnsförband.

”VI LYDER DIREKT under insatsstaben och en av våra uppgifter är att skydda områden och objekt inom våra respektive geografiska områden, bland annat för att underlätta för armén, flyget och marinen. Vi står också för en del av den regionala markterritoriella lägesbilden och försvarsplaneringen tillsammans med civila aktörer”, säger Jan Pålsson som är chef för militärregion syd.

Sedan den första januari har

rollen och antalet uppgifter växt, i och med att militärregionerna utöver insatsledning av hemvärnsförband även fick ansvar för utbildningen av dem. Från och med i höst kommer också varje region att utbilda ett insatskompani per år.

– Det är en stor bredd på våra uppgifter. Avstånden inom militärregionerna är stora och det innebär att militärregionerna måste upprätthålla ett nära samarbete med regionens försvarsgrenar, garnisoner samt civila aktörer. Detta är en viktig del för att öka effekten i våra insatsförband samt hemvärnsförbandens förmåga att leverera i olika konfliktnivåer, säger Jan Pålsson.

UTVECKLAR TOTALFÖRSVARET

EN ANNAN VIKTIG uppgift är att samverka med den civila delen av totalförsvaret. Vid nationella krissituationer är det exempelvis de regionala stabernas ansvar att samordna den militära insatsen med andra myndigheters räddningsarbete. Det kan behövas när hjälpinsatser görs från flera håll samtidigt som vid bränder eller översvämningar. Då fungerar de regionala staberna som kontaktpunkter mellan till exempel Försvarsmakten, Polisen, Sjöfartsverket, kommuner och landsting.

Hur stärker militärregionerna det svenska försvaret?

– Hemvärdet står för nästan halva Försvarsmaktens perso-

Chefen MRS
överlägger med
personal ur
hemvärnsbataljon
under övning.

MRS

nal till antalet, enbart av det skälet har vi en avgörande roll i Försvarsmakten. Hemvärnsförbanden tar sig snabbt och med kort varsel fram till sina förstahandsuppgifter, viktiga områden och objekt för att skydda, bevaka eller ytöverbaka dessa. Det betyder att vi skapar bra förutsättningar för flyget, marinen och armén att verka.

Och inte minst, understryker Jan Pålsson, bidrar militärregioner till utvecklingen av totalförsvaret, genom nära samarbete med länsstyrelser, sjukvårdsregioner, polismyndigheter och andra civila aktörer. ◀

Text **Henrik Lundqvist Rådmark/
Leds Komm**

4+1 MILITÄRREGIONER

Från i januari 2013 finns fyra militärregioner med uppgift att tillgodose militära ledningsbehov och vara en samverkanspartner till civila myndigheter, organisationer och företag. Sedan 1 april 2019 har P 18 militärregionala uppgifter på Gotland.

Militärregion norr vid I 19, Boden.

Chef: Ulf Siverstedt
Omfattar Norrbottens,
Västerbottens, Jämtlands och
Västernorrlands län.

Militärregion väst vid P 4, Skövde.
Chef: Peter Hederstedt
Omfattar Västra
Götalands,
Hallands,
Örebro och
Värmlands län.

Militärregion mitt vid Livgardet, Kungsängen.
Chef: Thomas Karlsson
Omfattar
Stockholms,
Uppsala,
Södermanlands,
Gotlands,
Västmanlands,
Dalarnas och
Gävleborgs län.

Militärregion syd vid P 7, Revinge.

Chef: Jan Pålsson
Omfattar Skåne, Blekinge,
Kronobergs, Jönköpings, Kalmar och
Östergötlands län.

FREDSBEVAKARNA

Uppdraget är klart: bevaka gränsen och rapportera alla försök att bryta fredsavtalet. Men som FN-observatör bär du inga vapen och ingen kan garantera din säkerhet. Trots det målar Håkan Sigurdsson, tidigare observatör och idag chef för UNTSO:s samverkanskontor i Damaskus, en ljus bild av livet som fredsbevakare.

”NÄR DU ÄR i tjänst på observationsplatsen vid separationsområdet är du ständigt på din vakt. Även om du känner dig trygg bakom murarna och skyddad av FN-flaggan, så vet du ändå inte riktigt vad som kan hända. Om de båda parterna på varsin sida gränsen bryter mot vapenvilan kommer

du att hamna mitt i skottlinjen.”

Det är Håkan Sigurdsson som berättar. Han har tidigare arbetat som FN-observatör och är nu chef UNTSO:s samverkanskontor i Damaskus. Håkan rapporterar om läget i Syrien till sina chefer på UNTSO:s högkvarter i Jerusalem.

– Jag bor i en trea i en förort till Damaskus, tillsammans med min ställföreträdare. Det är trevligt att bo i ”verkligheten”, så att säga, att lära känna landet och dess invånare på riktigt, säger Håkan.

OBSERVATÖRER SEDAN 1974

SVERIGE HAR HAFT personal på plats i Mellanöstern sedan 1948, då FN:s allra första fredsbevarande insats inleddes (UNTSO). Gränsen mellan

Syrien, Israel och Libanon har kantats av krig och konflikter. 1969 bröt sexdagarskriget ut när Israel försökte ta Golanhöjderna från Syrien. 1973 misslyckades Syrien med att ta tillbaka området och det mesta av Golan hamnade i israeliska händer. Sedan inleddes en vapenvila och sedan 1974 har FN haft observatörer på plats för att övervaka att fredsavtalet och vapenvilan hålls.

Håkan kom till Syrien i november 2019 och trivs bra, trots att coronapandemin gjort att ingenting blivit riktigt som det var tänkt; han och kollegorna har precis som alla andra varit tvungna att följa regler om distansering och smittskydd, och det har gjort att han inte kunnat resa runt i landet som planerat.

HÖGER: Håkan Sigurdsson på en FN-bas i Damaskus.

Som alla Försvarsmaktsanställda som gör FN-tjänst är han utlånad av Sverige till FN, och underställd en internationell ledning. Han tillhör inget förband och har själv fått ordna med boende. Han berättar att man som observatör ofta bor "på stan" i en lägenhet, men i vissa insatsområden ordnas

bostäder på en camp, beroende på säkerhetsläget i det aktuella området.

– FN-observatörerna arbetar i ett internationellt team bestående av fyra till åtta personer och utför inspektioner, patrulleringar och vakttjänst på en observationsplats (OP).

En OP är en mini-camp i separationsområdet som består av ett vaktorn, bostadshus och kontor. Det är tydligt skyltat och

flaggat att det är FN som är där, och platsen har utsetts gemensamt av parterna som har ingått fredsavtalet.

– När du har OP-tjänst arbetar du och ditt team i skift. Man sitter vakt i tornet, sköter administrativa sysslor, tränar, äter och sover. Där är du i tjänst dygnet runt. Efter en sådan vecka har du antingen ledigt ett par dagar, stabstjänst eller åker på patrull. ◀

"JAG VAR ALDRIG RÄDD"

PER HANSSON VAR militär observatör i Israel och Syrien 2018–19. När han kom till Syrien befann sig FN-insatsen i en återuppbyggnadsfas, efter att FN dragit sig tillbaka 2014 i samband med Syrien-konflikten då situationen ansågs för farlig.

Han kände sig aldrig rädd när han arbetade i Syrien, trots att FN-observatörer alltid är obebäpnade.

– När jag åkte ut på patrull saknade jag inte att bära vapen. På många sätt är lättare att få kontakt med lokalbefolkningen om du är obebäpnad. Men självklart måste man alltid vara på sin vakt och bedöma hot och säkerhet i varje situation, säger han och förklarar att man visserligen bär skyddsutrust-

Per Hansson på den nepalesiska observationsbasen "HermonHotel".

ning som skyddsväst och hjälm, och ibland åker i bepansrade fordon, men säkerheten går alltid först.

– Det finns ingen acceptans

för risktagning och om säkerheten är hotad avbryts operationen direkt. ◀

Text **Johanna Toll/Leds Komm**

FN-OBSERVATÖR – SÅ FUNKAR DET

Normal insatstid för en militär observatör är tolv månader. Under den tiden finns möjlighet att söka olika befattningar, exempelvis en stabsbefattning.

För att få tjänst som FN-observatör krävs det att du är mellan 25–55 år, har erfarenhet från ett insatsområde, livs-

och yrkeserfarenhet, integritet, ansvars känsla och mycket hög social förmåga.

– Det är viktigt att du är i balans, både fysiskt och psykiskt, och att familjesituationen klarar av att du åker iväg ett år. För en FN-tjänst är ju något som påverkar hela familjen, inte bara

den som åker iväg, utan i högsta grad även den som blir kvar hemma, säger Håkan.

– Jag skulle verkligen vilja uppmana officerare och reservofficerare från alla vapenslag att söka sig till FN-tjänst, det är otroligt givande och lärorikt, och du kommer hem med många nya vär-

defulla erfarenheter som du kommer att ha nytta av i din fortsatta karriär.

– Sverige har otroligt gott rykte inom FN och vi svenskar är mycket uppskattade och respekterade vid fredsbevarande insatser. Ofta är det svenskar som blir utsedda till chefer för FN-observatörerna, säger Håkan.

I SVERIGES STRÄVAN ATT UTVECKLA DET MILITÄRA SAMARBETET MED FRANKRIKE HAR PER ÅKERBLOM EN NYCKELROLL SOM FÖRSVARSMAKTENS MAN I PARIS.

Text **Henrik Lundqvist Rådmark/Leds Komm** Foto **Magdalena Martin**

PER ÅKERBLOM FÅR ibland frågan vad han har åstadkommit på jobbet. Han ger alltid samma svar: inte särskilt mycket.

Svaret kan förefalla märkligt. I själva verket – och föga förvånande – är det en hårdragen formulering som inte avslöjar hela sanningen. Per Åkerblom är försvarsattaché i Frankrike och ägnar nästan all sin vakna tid åt att studera det franska samhäl-

jobbar i, förklarar han.

LÄGGER GRUNDEN

SJÄLVFALLET GER HANS arbete resultat. Men Per Åkerbloms poäng är att nästan allt han gör handlar om långsiktighet, att skapa förutsättningar för utvecklade och nya samarbeten och att bidra till att skapa och fördjupa förståelse hos svenska beslutsfattare för det franska perspektivet.

– Det jag gör och lägger grun-

drivkrafter och prioriteringar. Det är centralt.

Per Åkerblom kom till Sveriges ambassad i Paris 2017. Han har bred erfarenhet av olika tjänster inom Försvarsmakten, inklusive tidigare utlandstjänst, och hade sökt attachétjänsten delvis eftersom han ”kan språket och gillar landet”. Men framför allt för att han ville jobba på ”den franska bakgården”, som han uttrycker det.

BROBYGGA

let, politiken och framför allt militära frågor i landet.

– Jag är Försvarsmaktens främsta representant i Frankrike, och genom ackreditering även i Spanien. Utan min och mina attachékollegors kunskapsinhämtning och samverkan skulle svenska beslutsfattare riskera att navigera fel i viktiga försvarsfrågor kopplade till Frankrike och de andra länder som vi

den för idag kanske får effekt först för min efterträdare. Eller den person som kommer efter honom eller henne.

Han har ”lagt mycket pulver på” att förstå landet och deras säkerhetspolitiska tänkande, för att skapa eller förstärka bryggan mellan Sverige och Frankrike.

– Svenska beslutsfattare måste ha en så komplett bild som möjligt och förstå landets

– Fransmännen är väldigt operativa, snabba till beslut och engagerar sig hårt i många insatsområden där Sverige är. Sedan 2018 har vi också en uttalad ambition att utöka vår interaktion med Frankrike militärt.

ÖPPEN

UNDERRÄTTELSEINHÄMTNING

ATTACHÉLIVET ÄR KNAPPAST glamoröst, även om närvaro

RE I PARIS

Som försvarsattaché rapporterar Per Åkerblom till Must, och när han i höst avslutar sitt uppdrag i Frankrike är det där han får sin nya tjänst som stabschef.

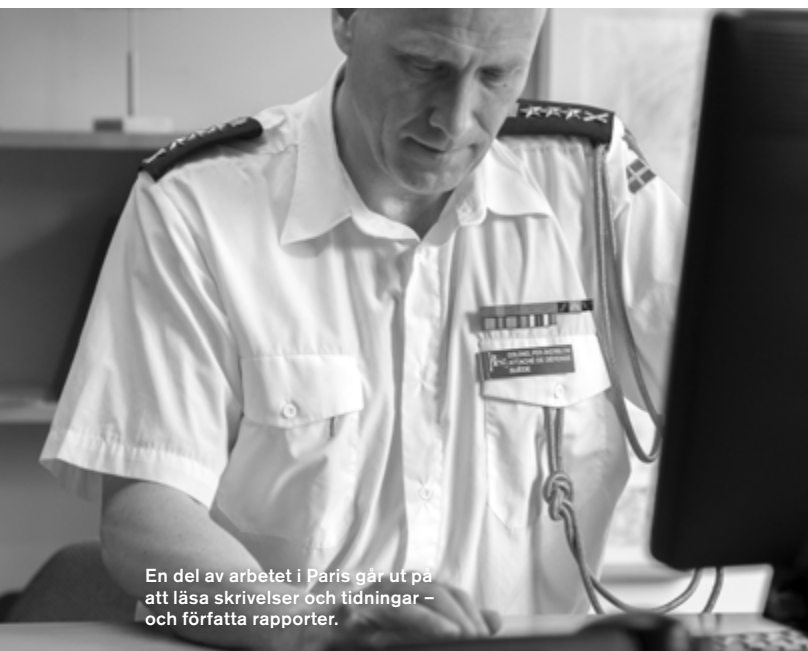

PER ÅKERBLOM

Aktuell: Försvarsattaché i Frankrike och Spanien, avgående.

Grad: Överste.

Karriär: Grundutbildning vid Ing 2 som gruppchef, officershögskola och trupptjänst vid Ing 2 och Ing 1. Därefter nivåhöjande utbildningar och förbandstjänst vid MSS, Amf 1 och FMUndSäkC. Utlandstjänst i Sydsudan och stabs- samt chefsbefattningar vid OPIL (f.d. Insatsstaben), PROD och LEDS.

En del av arbetet i Paris går ut på att läsa skrivelser och tidningar – och författa rapporter.

inte minst kapabel militär aktör.

– Vi anses ha hög kompetens. Det gäller även för vår försvarsindustri. Det vi levererar betraktas som högkvalitativt. Vi ska inte underskatta oss i det.

INSLÄPPT I EUROPEISKT SAMARBETE

UPPDRAGET SOM försvarsattaché är tidsbegränsat och till hösten är det dags för Per Åkerblom att flytta hem till Sverige och Stockholm, där han blir stabschef på Must. Och även om han sällan har kunnat peka på dagliga konkreta resultat av sitt arbete känner han att han utträttat bra saker.

– Det ligger mycket i pipen som är positivt nu.

– Och i höstas blev Sverige in i European Intervention

”DET VI LEVERERAR BETRAKTAS SOM HÖGKVALITATIVT. VI SKA INTE UNDERSKATTA OSS I DET.”

på bjudningar av olika slag ingår i arbetsbeskrivningen. Per Åkerblom går ibland på 2-3 sociala tillställningar i veckan. Det yttersta syftet är alltid detsamma: att odla kontakter och skaffa information som gynnar Sverige. Ofta ur ett försvarspolitiskt perspektiv, men inte sällan även kopplat till försvarsindustrin.

– Jag ägnar många timmar varje vecka åt att läsa tidningar och rapporter från olika think tank-organisationer, och deltar i olika försvarsrelaterade seminarier nästan varje vecka. Till detta kommer samordning med ambassaden och andra svenska aktörer som verkar i landet.

Han rapporterar främst till Must, Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, och är nog med att påpeka att all underrättelseinhämtning sker

öppet. Det är inte tillåtet att ”driva källor”, som det heter.

Uppdraget handlar också om att stärka bilden av Sveriges försvarsmakt i Frankrike, och förklara svensk säkerhetspolitik och Försvarsmaktens verksamhet. Per Åkerblom får ofta kvitton på att Sverige betraktas som en mycket trovärdig och

Initiative, 13 länder som samlas för att skapa en enad lägesbild och samordning av strategier på initiativ av Frankrike. Sekretariatet ligger i Paris.

– Att bli insläppt där var ett säkerhetspolitiskt erkännande av Sverige från bland annat fransk sida, och något konkret som jag medverkat till. ◀

HÖJDUNKTER I FRANKRIKE

75-årsminnet av D-dagen, 6 juni 2019.

"Av en händelse träffade jag och pratade med Roy

Maxwell, som på dagen 75 år tidigare landstigit på samma strand där vi stod, Sword Beach. Det var mycket minnesvärt."

Firandet av 100-årsdagen av vapenstillståndet som avslutade första världskriget, 11 nov 2018. "Det var stämningsfullt,

regntunga skyar som gav en särskild ödesmättad känsla och världsledare på plats."

Det svenska beslutet att delta i Takuba-operationen i Mali.

"Mina franska kollegor blev oerhört glada över beslutet. Det svenska deltagandet är helt avgörande.

DJUPA MILJÖRÖTTER

Med ett miljöarbete som sträcker sig drygt 30 år bakåt är Försvarsmakten en av de myndigheter som ligger längst fram när det gäller miljö och hållbarhet. Men det har inte alltid varit så. En tydlig vändpunkt kan dateras till 1988. Det var då, under ett år när Miljöpartiet kom in i riksdagen och säldöd och algblooming dominerade samhällsdebatten, som riksdagen fattade ett beslut som innebar att sektorsansvaret för miljöfrågor fick stor tyngd.

Detta påverkade många samhällsaktörer i grunden, så även försvaret. Även om det formellt var först elva år senare, 1999, som försvarssektorn tog fram de första sektorsmålen, så hade Försvarsmakten under 1990-talet tagit en ledande roll i att driva på mot en ekologiskt hållbar utveckling.

Vi har pratat med två personer som var med.

INGEN VISSTE VEM som skulle ha rapporten "Militärens miljöförstöring" från Svenska Freds. Den hade adresserats till Försvarsmakten, närmare bestämt till miljöansvarig. Det var bara det att det inte fanns någon sådan då, för drygt 30 år sedan.

Det miljöarbete som gjordes vid den tiden handlade främst om naturvård, där de olika regementena, flygflottiljerna och

marinförbanden samverkade med den fastighetsförvaltande myndigheten Fortifikationsförvaltningen (FORTF).

Det är Janne Kjellsson som berättar. Han är pensionär sedan 2001 men var strax efter det att rapporten från Svenska Freds landat och lyft från juristernas bord, den som skulle svara på pressens och politikernas frågor kring rapporten. Den var tämligen kritisk mot

försvarets miljöarbete.

– Jag svarade bland annat för den fysiska planeringen (inte idrott) där miljöfrågor ingick på försvarsstaben, FST/Plan, och man ansåg väl att jag var den som hade bäst koll på området. Men jag hade ju aldrig fått se rapporten och visste inte vad som stod i den.

REGERINGEN KRÄVER MILJÖPOLICY
EFTER EN SNABB genomläsning

Marskador som uppstår under övning rapporteras in omgående, så att skadan kan omhändertas utan onödigt dröjsmål.

*Text **Henrik Lundqvist Rådmark/LedsKomm***

konstaterade Janne Kjellsson att mycket i rapporten var felaktigt och byggde på lösa antaganden och tyckanden. Det var därför inte alls svårt för honom att försvara myndigheten inför pressens frågor.

Även om rapporten i stora delar innehöll felaktigheter fick den i alla fall dåvarande ÖB Owe Wiktorin att reagera. Efter en utredning som leddes av Janne Kjellsson konstaterades

att det behövdes en miljöavdelning inom försvaret för att styra upp och utveckla det arbete som redan gjordes.

I regeringens regleringsbrev för Försvarsmakten från 1993 formulerade försvarsdepartementet för första gången kravet på att försvarssektorn ska ha en miljöpolicy och arbeta aktivt med miljöfrågor. Året därpå etablerades så miljösektionen på Högkvarteret

– Det hade ju gjorts mycket inom det militära försvaret tidigare men det hade aldrig sammanställts eller publicerats. På flera håll var vi långt före det civila samhället. Exempelvis hade vi gasåterföring i tankmunstyckena på våra tankställen, tio år innan det blev ett krav på civila bensinstationer, säger Folke Borgh, tidigare jurist på miljöprovningseenheten.

Janne Kjellsson blev chef för

den nyinrättade miljöavdelningen, vilken blev startskottet för Försvarsmaktens strukturerade och grundliga arbete med miljö- och hållbarhetsfrågor.

– Vi utarbetade miljöplaner för central och lokal nivå i samverkan med försvarsgrenarna FMV, FOI och FORTV på relativt kort tid eftersom vi var vana att göra utredningar.

– De som var engagerade i arbetet hade stor bakgrundskunskap om försvarets olika delar, och goda kontakter med förbanden, Försvarsdepartementet, Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen, säger Janne Kjellsson.

ÖVERVANN SKEPSIS

PÅ SOMLIGA HÅLL möttes Miljöavdelningens arbete med skepsis, i synnerhet ute på förbanden. Men Janne Kjellsson och hans kollegor hittade sätt att övervinna detta.

Till att börja med etablerades miljöhandläggare på varje förband 1994–1995, som uteslutande arbetade med förbandets miljöfrågor. De skulle se till att

makten skall bedriva sitt miljöarbete med utgångspunkt i sin fundamentala uppgift att i fred förbereda att i krig försvara landet mot väpnade angrepp”.

1995 var också året då ett årligt pris för bästa miljöarbete instiftades. Detta gick till den förbandschef respektive miljöhandläggare vars verksamhet hade lyckats bäst under året.

– På det sättet kunde vi både sätta lite press på förbanden men samtidigt också öka intresset för miljöfrågorna säger Janne Kjellsson.

Några år senare, 1998, publicerades den första utgåvan av Handbok Miljö, som ett stöd för främst chefer inom hela organisationen. Samtidigt togs HKV:s lilla gröna fram, som gällde arbetet med miljöhänsyn i Högkvarteret.

2 000 MILJÖFARLIGA LÄMNINGAR OMHÄNDERTAGNA

UTÖVER DET ÖVERGRIPANDE arbetet som syftar till att minska Försvarsmaktens miljöpåverkan har flera särskilda, specifika insatser gjorts. Den

” På det sättet kunde vi sätta lite press på förbanden och samtidigt också öka intresset för miljöfrågorna. ”

alla anställda utbildades inom området och att verksamheten fick praktiska förutsättningar att följa de miljöplaner och den miljöpolicy som utvecklades centralt av miljösektionen.

1995 presenterade sektionen också den så kallade sektorrapporten ”Försvaret och miljön” för regeringen, där försvarssektorns miljöpåverkan i relation till nationella miljömål redovisades. Rapporten la grunden för ett fortsatt och ökat förtroende från den politiska ledningen i riksdag och regering, där formuleringen i regleringsbrev löd: ”Försvars-

Folke Borgh, tidigare jurist på miljöprövningsenheten på Försvarsmakten.

FOTO FÖRSVARSMAKTEN

NIKLAS EHLÉN

Vid saneringen av den tidigare skjutbanan vid Åsum i Kristianstad i år omhändertogs 2 676 ton blyförorenad jord och sand.

Försvarmakten är drivande i arbetet med att hitta ett hållbart alternativ till så kallade PFAS-baserade släckmedel.

HAMPUS HAGSTEDT/STRIDSFOTOAVD

första och troligen också den mest omfattande utredningen torde vara den om miljöfarliga lämningar.

Målet var att registrera förorenade områden och om möjligt hitta ett sätt att vid behov efterbehandla nedlagda övnings- och skjutfält, där olika föroreningar som blivit följden av övningsverksamheten fanns i marken. Projektet inleddes 1992 och drevs under flera år tillsammans med Naturvårdsverket.

– 1998 lämnade vi den sista rapporten till regeringen, där vi konstaterade av det fanns över 2 000 potentiellt miljöfarliga lämningar, som vi sedan fick börja ta hand om efter prioritering. Det ska noteras att de flesta lämningar hade en låg risknivå ur miljö- och hälsoperspektiv.

Ett stort arbete har också gjorts med att kartlägga, riskbedöma och hantera gammal

något självklart och lika viktigt som andra delar av verksamheten, säger Janne Kjellsson.

TRE ÖB:AR STÖTTADE ARBETET

FOLKE BORGH BEKRÄFTAR att den grund som lades under 1990-talet finns kvar och har stärkts sedan dess.

– Ett av skälen till framgångarna med miljöarbetet är den nära kontakt med såväl försvarsmaktsledningen som personer i försvarsutskottet och även Naturvårdsverket, som Janne Kjellsson hade.

Han tjänstgjorde under tre ÖB:ar, som alla insåg vikten av att satsa resurser på att utveckla området och gärna lyssnade på Janne Kjellsson.

Myndighetens miljöpolicy är idag anpassad efter den standarden och inte minst efter Sveriges nationella mål att nå FN:s globala hållbarhetsmål inom ramen för Agenda 2030.

– Miljö- och hållbarhetsar-

”Ett av skälen till framgångarna med är den nära kontakten med försvarsmaktsledningen och Naturvårdsverket.”

ammunition som av säkerhetsskäl dumpats i sjöar och hav. Under slutet av 1990-talet togs flera ton ammunition upp ur Gotlands viktigaste vattentäkt, Tingstäde träsk, och även i Kiruna bärgade man 2014 en stor mängd ammunition.

Men det långsiktigt viktigaste arbetet handlade om att förändra kulturen och arbetssättet inom försvaret, och göra miljö och hållbarhet till naturliga inslag i verksamheten på alla nivåer. Det tycker både Janne Kjellsson och Folke Borgh att man lyckades med, även om det tog några år.

– I slutet av 1990-talet tror jag att de flesta, även de ute på förbanden, såg det här som

betet blev snabbt en strategiskt viktig fråga för försvarmakten. I första hand givetvis för att minimera verksamhetens negativa påverkan på miljön, men också för att stärka förtroendet för myndigheten och vårt uppdrag, säger Folke Borgh.

Försvarmaktens systematiska miljöarbete har pågått sedan tidigt 1990-tal. Lika länge har miljöarbetet symboliserats av Försvarmaktens miljösymbol – igelkotten. Tillsammans med myndighetens slogan ”Värt att försvara, värt att bevara!” symboliserar den ett uthålligt försvar som tar ansvar för den miljöpåverkan som verksamheten orsakar. ◀

VIDGAR HÅLLBARA VYER

Miljöpåverkan är inte längre en isolerad fråga för Försvarsmakten. Vi behöver också ta hänsyn till ekonomisk och social hållbarhet, säger hållbarhetschef Naznoush Habashian.

HON INSÅG TIDIGT att det inte längre var meningsfullt att arbeta med miljöfrågor isolerat. För att kunna driva utvecklingen framåt krävdes ett vidare perspektiv. Naznoush Habashian var då, för knappt tre år sedan, Försvarsmaktens miljöchef.

– Med ett ensidigt fokus på åtgärder som gynnar klimatet riskerar man att orsaka andra problem, säger hon och pekar på samhällets satsning på etanol som drivmedel i fordon i början av 2000-talet, något som snart visade sig få stora negativa sociala konsekvenser i bland annat Sydamerika – en stor exportör av etanolråvara.

Allt miljöarbete måste därför kopplas ihop med social och ekonomisk hållbarhet. Det är samspelet mellan dessa tre ben som ger en hållbar utveckling, resonerar hon.

– Jag tog upp det här med led-

ningen någon gång kring 2016, vilket ledde till att nuvarande hållbarhetssektion bildades 2018.

GYNNAR HUVUDUPPRAGET

DET HAR BLIVIT både enklare och svårare att arbeta med miljöfrågor i dag jämfört med när Försvarsmakten en gång började engagera sig inom området. Enklare för att förståelsen hos medarbetarna är god. I synnerhet sedan fokus flyttade från enskilda miljöfrågor till det vidare begreppet hållbarhet.

– Många medarbetare ser att miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet är en förutsättning för vår kärnverksamhet, bland annat genom att vi får ett ökat förtroende för myndigheten och vårt huvuduppdrag både nationellt och internationellt. Sköter vi oss i Sverige kommer vi fortsatt få möjlighet att öva och med detta ökar

vi möjligheterna till att vara en attraktiv arbetsgivare och kunna rekrytera.

– Samtidigt inser många att vi redan i vårt kärnuppdrag arbetar för att uppfylla delar av Agenda 2030, exempelvis ett fredligt och inkluderande samhälle, som är mål nummer 16.

Den ökade förståelsen är givetvis central och underlättar arbetet överlag med miljö- och hållbarhetsfrågor. Inte minst i samband med de löpande åtgärder som sker i form av miljöutredningar och interna miljörevisioner på förbanden.

Men Naznoush påpekar att det på andra sätt har blivit betydligt svårare jämfört med för 20–30 år sedan.

– Hållbarhetsutmaningar och miljöfrågor har blivit mer komplexa idag. Exempelvis har vi lyckat flyga JAS 39 på rent biobränsle, i ett försök tillsammans med det amerikanska

Trots uppenbara utmaningar ser miljöchef Naznoush Habashian att det går att hållbara hitta vägar framåt.

”Ett område som förtjänar uppmärksamhet är den unika biologiska mångfalden vi har på våra övnings- och skjutfält.”

flygvapnet. Men eftersom vi inte har tillgång till tillräckliga mängder i Sverige kan vi inte använda det. Det skulle bli för dyrt att tillverka det själva, och miljömässigt och ekonomiskt ohållbart att importera det från USA.

Samtidigt vill hon inte måla en mörk bild. Det går att hitta hållbara vägar framåt, trots tilltagande komplexitet och svårigheter. Det gäller bara att vara medveten om den stora bilden, för att kunna balansera rätt.

Vad är du mest stolt över i Försvarsmaktens miljöarbete?

– Oj, en svår fråga. Jag är självklart stolt över mycket vi har åstadkommit. Men ett område som förtjänar uppmärksam-

het är den fantastiska och unika biologiska mångfalden vi har på våra övnings- och skjutfält. Tack

vare att vi bedriver verksamhet där har vi skapat biotoper där det idag finns många sällsynta och även rödlistade arter – och faktiskt arter som inte finns någon annanstans i norra Europa. ◀

Text & foto **Henrik Lundqvist**
Rådmark/LedsKomm

FÖRSVARSMAKTENS AGENDA 30-MÅL

Försvarsmakten ska i enlighet med Sveriges åtaganden och med hög ambition bidra till att FN:s globala mål för hållbar utveckling uppnås. Utifrån den verksamhet som har bedrivits bidrar Försvarsmakten framförallt till dessa mål:

- 6.** Rent vatten och sanitet.
- 7.** Hållbar energi

- 8.** Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.
- 12.** Hållbar konsumtion och produktion.
- 13.** Bekämpa klimatförändringarna.
- 14.** Hav och marina resurser.
- 15.** Ekosystem och biologisk mångfald.
- 16.** Fredliga och inkluderande samhällen.

- 17.** Genomförande och partnerskap.

Utöver dessa påverkar Försvarsmakten även målen:

- 4.** God utbildning för alla.
- 5.** Jämställdhet.
- 10.** Minskad ojämlikhet.

Källa: Försvarsmaktens Miljöredovisning 2019

KUNGLIGT STÖD

UNDER VÅREN OCH FÖRSOMMAREN ARBETADE
PRINS CARL PHILIP – MAJOR BERNADOTTE – PÅ HÖGKVARTERET
MED STÖDFÖRFRÅGNINGAR KOPPLADE TILL PANDEMIN.
HÄR BERÄTTAR HAN OM SITT ENGAGEMANG I FÖRSVARSMAKTEN
OCH VARFÖR HAN TRIVS I UNIFORM.

Text **Henrik Lundqvist Rådmark/LedsKomm**

DET GÅR FORT. Alldeles för fort hade det varit en fritidsbåtskeppare vid ratten. Sikten är tack och lov hygglig men öarna ligger tätt och grynnor och undervattensstenar lurar i sunden de passerar. Uppgiften kräver full koncentration av såväl förare som navigatör. Ett misstag skulle få ödesdigra konsekvenser.

De närmar sig målet i närmare 40 knops fart, en ö i Stockholms norra skärgård. Snart drar mannen vid förar-

platsen ned farten. Den andra båten har hela tiden legat bara något hundratal meter bakom. Snart är hon ikapp och nu väntar den tuffaste delen av uppdraget: att landsätta truppen som sitter i utrymmet strax bakom förarhytten. Det är grunt där båten ska gå in. Föraren hittar en väg med tillräckligt djup under skrovet, men den andra båten får surfa på svallet för att ta sig hela vägen in till strandkanten.

EN AV HÖJDPUNKTERNA

MANNEN SOM MANÖVRERAR den första båten är prins Carl

Philip, eller som han också kallas inom Försvarsmakten i dag: major Bernadotte. Prinsen berättar själv om minnet och beskriver det som av en av höjdpunkterna under utbildningen till stridsbåtsförare på Amfibieregementet (Amf 1) år 2000 till 2001.

– Jag har många fina, roliga minnen från den tiden. Det var överlag en väldigt bra tid, säger prinsen i telefon. Pandemin och semestertider gör att vi inte kan träffas på Högkvarteret, där prinsen arbetar ett par dagar i veckan sedan i slutet av april. Därför

Major Bernadotte under en paus i arbetet i JOC:en vid Högkvarteret, med chefen (JOCIDIR) överstelöjtnant Johan Elofsson.

sker intervjun över telefon när prinsen befinner sig på Öland.

Jag frågar inledningsvis om jag kommer att bli lynchad om jag duar honom, om så av misstag. Prinsen skrattar lätt och förklarar att jag gärna får säga du till honom under intervjun, om jag föredrar det. Däremot, påpekar han, ”bör du nog använda min titel när du skriver texten.”

Gott så.

Hur kommer det sig att prinsen arbetar här på Högkvarteret sedan i april?

– Det var efter ett besök tidigare under våren som jag insåg hur mycket Försvarsmakten hjälper till med under pandemin, och ville vara med och bidra i det. Eftersom jag

har en militär utbildning och känner ett stort engagemang för myndighetens verksamhet ställde jag mig till förfogande.

Ett par dagar i veckan har prinsen deltagit i arbetet med att hantera stödförfrågningar

ningar för uppgiften. Trots det frågar jag, måhända aningen klumpigt, om prinsen känner att han har kunnat bidra. Prinsen, major Bernadotte, skrattar lätt.

– Det är en relevant fråga.

”Eftersom jag har militär utbildning och känner ett stort engagemang för myndighetens verksamhet ställde jag mig till förfogande.”

från samhället relaterade till coronapandemin. Mer specifikt har han arbetet i den så kallade JOC:en, Joint operations center – ledningscentralen, på Högkvarteret.

Med sin omfattande militära bakgrund har prinsen åtminstone teoretiskt goda förutsätt-

Men absolut, det gör jag.

– Arbetssättet i JOC:en skiljer sig faktiskt inte särskilt mycket från hur vi arbetar i hovet. Även om det där rör sig om andra typer av frågor är strukturen och arbetsgången väldigt lika. Dessutom har jag en hel del militär erfarenhet,

Arbetet i ledningscentralen (JOC) på Högkvarteret känns hemtamt för prins Carl Philip. "Arbets sättet skiljer sig inte särskilt mycket från hur vi arbetar i hovet. Även om det där rör sig om andra typer av frågor är strukturen lika."

dels från operativ verksamhet men även från stabsarbete av olika slag.

Att prins Carl Philip skulle fortsätta i det militära efter utbildningen på Amf 1 var ingen självklarhet. Eller rättare, det

Rimligen hade det faktum att hans pappa kungen har sjö-officersexamen viss påverkan på prinsens val av fortsatt militär utbildning. Eller så handlar det bara om att prinsen tycker om båtar och skärgård. 2001

”Jag trivdes väldigt bra på Amf 1. Med kamratskapen, utmaningarna och också med att vara en i gänget, så att säga.”

var inte skrivet i stjärnorna eller ens i något mer jordnära dokument.

– Jag trivdes väldigt bra på Amf 1. Med kamratskapen, utmaningarna och med att vara en i gänget, så att säga. Därför kändes det självklart att gå vidare inom Försvarsmakten.

och 2002 utbildade han sig i vart fall till sjöofficer, en utbildning som också tog honom runt världen.

– Det var ombord på HMS Carlskrona, på en av hennes sista långresor. Jag var med under sju veckor hösten 2002 – och det är verkligen en

upplevelse som jag bär med mig än idag.

Vad gjorde prinsen på fartyget?

– Det var allehanda sysslor, kan man säga. Men jag var en hel del på bryggan och hjälpte till med navigeringen.

Den som är obekant med begreppet navigering bör känna till att det handlar om betydligt mer än att följa en markering på en gps-karta. När prinsen talar om navigering i det här sammanhanget handlar det om metoder som har använts sedan urminnes tider.

– Visst har vi modern teknologi ombord, men vi behöver också kunna navigera om tekniken skulle fallera, konstaterar han och börjar förklara hur

en sextant fungerar. Hur det gäller att mäta vinklar mellan exempelvis solen och horisonten, fart och tid och utifrån de parametrarna kunna bestämma sin position på havet.

Tillbaka till här och nu. Prins Carl Philip vill gärna fortsätta att engagera sig i Försvarsmakten. Dels av eget intresse för själva arbetet, dels för att han känner att det är så han bäst kan bidra i arbete-

”Jag uppskattar också hur verksamheten i JOC:en bedrivs – effektivt, beslutskraftigt och alla får utrymme att bidra med sina kompetenser.”

med samhällets hantering av pandemin.

– Jag uppskattar också hur verksamheten i JOC:en bedrivs. Det är väldigt effektivt, det är beslutskraftigt och alla får utrymme att bidra med sina

kompetenser.

Vad som sker under hösten för hans del är i skrivande stund oklart. Men han står som det ser ut nu till förfogande om det skulle behövas, förklarar major Bernadotte.

PRINSENS MILITÄRA MILSTOLPAR

Prins Carl Philip på dåvarande KA 1, Vaxholm, under utbildning till plutonbefäl och båtchef. Foto från 1999.

JONAS EKSTRÖMMER/TT
BENGT PETERSSON/TT

HMS Carlskrona anländer till Karlskrona efter långresa, eskorterat av helikopter. Foto från 2001.

STEFAN LINDHOLM/TT

Återkomsten efter två månader till sjöss ombord på HMS Carlskrona. Foto från 2001.

>>> 2000–01. Militär grundutbildning på Amf 1 i Vaxholm. Prinsen utbildades till båtchef på stridsbåt 90.

>>> 2001–02. Officersutbildning inom Marinen. Examen som fänrik i december 2002.

>>> 2007. Prinsen erhåller kaptens grad efter vidareutbildning på Militärhögskolan Karlberg, anpassat taktiskt program.

>>> 2014. Prinsen befordras till major efter genomgången reservof-

ficerskurs (H-RÖK).

>>> Prinsen har deltagit vid flera övningar, bland annat Northern Coasts (2014), amfibiebataljonnens övning i Stockholms södra skärgård (2016), ÖB:s fältövning i strategiskt område i norra

Sverige (2017), och Archipelago Endeavor 19 (2019).

>>> Prinsen har besökt de svenska internationella insatserna i Kosovo, Bosnien, Afghanistan samt Mali.

SÄKER BAKOM SPAKARNA

PRINS CARL PHILIP hade säkert nytta av sina kunskaper som erkänt duktig tävlingsföreläsare när han 2017 besökte Flygskolan och Helikopterflottiljen för att få information om Försvarsmaktens personalförsörjning och särskilt då pilotutbildningen. Han fick prova

på hur det är att vara elev och själv spaka en helikopter. Först grundläggande flygegenskaper i en helikopter 15 med Staffan Bartholdson som lärare och därefter en flygning runt Östergötland med Jöran Forsman som befälhavare. Ett av momenten som prinsens själv fick genomföra var start

och landning i terräng och hans färdigheter som pilot imponerade mycket på de två instruktörerna. Prinsen tog också ett varv över Mantorp Park, en bana han tävlat på många gånger i bil. ◀

Text & foto **Lasse Jansson/**
Försvarsmakten

OVAN: En del av personalen på Malmen som såg till att prinsens själv fick flyga helikopter.

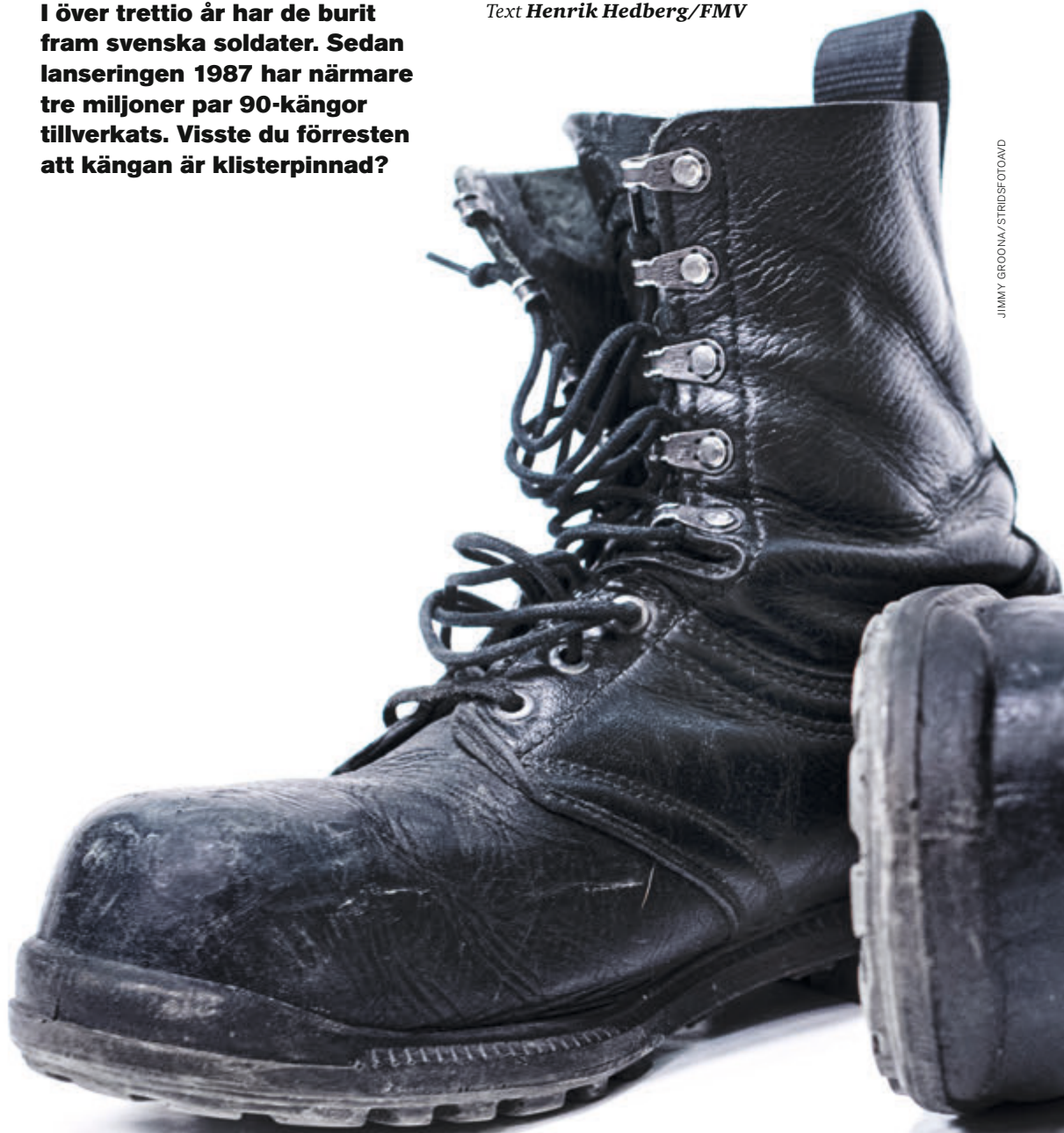
NEDAN: Helikopter 16 Blackhawk har alltid två piloter som sitter sida vid sida i cockpit. Instrument och reglage är dubblade men generellt är det den som sitter till höger, prinsens i det här fallet, som flyger.

KUNG PÅ FOTEN

I över trettio år har de burit fram svenska soldater. Sedan lanseringen 1987 har närmare tre miljoner par 90-kängor tillverkats. Visste du förresten att kängan är klisterpinnad?

Text Henrik Hedberg/FMV

3 000 000 PAR

»» Marschkänga 90 är en ofodrad känga i oxhud.

»» Kängan ska klara 25 kg packning i stötupptagning och stöd.

»» Lädret är vattenresistent i fyra timmar i rörelse.

»» En stor del av komforten beror på de strumpor som ingår.

»» Iläggssulan i nålfilt är en del av "systemet" och bidrar till en torr miljö för foten.

»» De första kängorna kom ut till förbanden 1987.

Närmare tre miljoner par har tillverkats.

»» 100 000 par tillverkas varje år.

»» Finska Sievi producerar kängorna idag.

»» Kängorna finns i storlekar från 34 till 50.

»» Livslängden är minst 18 månader.

SKO-OLLE DREV UTVECKLINGEN

Utvecklingen av kängor-90-systemet initierades på 80-talet. En person som var djupt involverad i framtagandet av 90-systemet var Olov Andersson, även känd som Sko-Olle. Han hade erfarenheter av skotillverkning i Spanien och Sverige under många år, men gick ur tiden för några år sedan.

Utvecklingen av kängorna skedde tillsammans med Arbesko och verktygstillverkare i Tyskland. Efter många tester kom man fram till en klisterpinnad kängkonstruktion, vilket innebär att ovanlädret är limmat mot sulan. Kängan har en gjuten botten av så kallad två-densitets polyuretan.

FMV ÄGER VERKTYGEN

För att hålla tillverkningskostnaderna nere valde FMV att bli "semiproducent" av skodonen, i samarbete med skotillverkare. I praktiken

betyder det att FMV äger modellen och det mesta av de verktyg, gjutformar, läster och stansknivar som krävs för att kunna tillverka kängan. Dessa lånas ut till tillverkare och ska efter avtalstidens slut (tillverkningen upphandlas i perioder) återlämnas i befintligt skick. FMV har för närvarande tre verktygssatser igång, till ett bankförsäkrat värde av 6 000 000 kronor.

FÖR MARK, HAV OCH LUFT

Kängorna finns i sex varianter:

- » Marschkängor 90.
- » Marschkängor 90 STH.
- » Vinterkängor 90.
- » Vinterkängor 90 STH.
- » Sjöstridskängor 93.
- » Flygkängor 97.

Samtliga kängor utom Flygkängor 97 är CE-certifierade enligt skydds- eller arbetsskostandard. [STH=Skyddståhätta.]

Oräkneligt antal värnpliktiga stiftade bekantskap med "snuskburken" och "vita blixten". Vinter under andra världskrigets beredskap.

VÄRNPLIKT FÖRR OCH NU

I värnpliktens begynnelse fanns en stark koppling till befolkningens demokratiska inflytande. Bland annat krävdes fullgjord värnplikt för rösträtt.

MED GOTLANDS nationalbeväring 1811 och en allmän beväring sinstitution i hela landet året efter hade ett slags värnplikt införts parallellt med den indelta och värvade krigsmakten. Alla män mellan 21 och 25 år kunde inkallas till vapenövningar, vanligen tolv dagar långa. Trots ett politiskt motstånd mot allt som skulle ta arbetskraft från jordbruket och bruksnäringen

hade övningstiden vid seklets slut ökat till 90 dagar.

Flera värnpliktsförslag under 1800-talets senare hälft förkastades av riksdagen. I juli 1900 uppdrogs åt generalstaben att utreda en ny organisation med allmän värnplikt. Efter generalstabens förslag lades den 18 januari 1901 två propositioner fram för riksdagen om en ny härordning respektive ny värnpliktslag.

VÄRNPLIKTSLAG 1901

ETT SÄRSKILT försvarskommitté åstadkom en kompromiss. Regeringens förslag om 365 dagars övningstid skars ner till 240 dagar för de flesta

kategorier. Värnpliktig var man mellan 21 och 40 år. Den 23 maj biföll bägge kamrarna efter en lång debatt utskottets förslag. Den nya värnpliktslagen utfärdades den 14 juni 1901.

Nya kaserner behövde byggas för att rymma alla värnpliktiga. Flera befintliga kasernområden utvidgades och på inte mindre än 44 ställen byggdes helt nya. I början övades omkring 30 000 värnpliktiga årligen för att under 1980-talet nå en kulmen med nästan 50 000 inkallade.

Den allmänna värnplikten blev en pådrivare för ett ökat demokratiskt inflytande. Värnplikten kopplades samman med

OVAN: De värnpliktiga representerade ett tvärsnitt av Sveriges befolkning. Här jägarsoldater från K4 i varierande hårmode 1972.

NEDAN: Motortorpedbåten T30 med värnpliktig besättning passerar på Göta kanal tidigt 1950-tal.

HÖGER: Matrasterna har alltid uppskattats av de värnpliktiga. Kö utanför K1:s matsal 1936.

rösträttsfrågan genom slagord som ”en man – en röst – ett gevär”. En grundlagsändring 1909 införde proportionella val med allmän rösträtt för män. Ett krav var dock fullgjord värnplikt, något som avskaffades först till andrakammarvalet 1924, tre år efter att kvinnlig rösträtt hade praktiserats.

Värnplikten innebar att ett tvärsnitt av Sveriges manliga befolkning kom att tjänstgöra tillsammans oberoende av samhällsklass. Olika sociala skikt möttes och förmåddes att samarbeta. På logementen blandades bondpojkar med adelssöner, grovarbetare med universitetsstuderande. Värnplikten kom att bli en oöverträffad rekryteringsbas för befäl. Beredskapstidens inkallelser liksom utlandsstyrkans insatser visade otvetydigt nyttan av

soldater med en förankring i det civila yrkeslivet.

FYRA MILJONER I LUMPEN

KANSKE VAR DET närmare fyra miljoner svenskar som mellan

svarsberedskapen krävde det. Värnplikten blev i praktiken vilande.

Den säkerhetspolitiska situationen i Sveriges närområde försämrades efter 2014

”Deras medförda proviant bestod mest av mjöl och gryn, vilket förklarar varför åtskilliga kor, grisar och får försvann från de svenska ågarna.”

1902 och 2011 ”låg i lumpen”, det allra överväldigande antalet män. Från 1980 öppnades de första möjligheterna för frivillig kvinnlig värnplikt, men inte förrän den 1 juli 2010 blev värnplikten könsneutral genom en ändring i lagen om totalförsvarsplikt. Paradoxalt nog hade riksdagen redan den 16 juni 2009 beslutat att plikten bara skulle tillämpas om för-

samtidigt som den frivilliga rekryteringen till Försvarsmakten inte var tillräcklig. Den 2 mars 2017 beslöt regeringen att återaktivera mönstring och grundutbildning med minst 4 000 värnpliktiga per år. Ambitionen är att antalet 2020 höjs till 5 000 som utbildas i mellan fyra och elva månader. ◀

Text **Per Iko/Försvarsmakten**

BLI HÖG PÅ CYKEL

Vad driver en man att cykla 120 mil på tio dagar – på en cykel från 1800-talet? För Daniel Johansson handlade det om kärleken till cykeln och cyklingen. Men cykelturerna till och från jobbet är minst lika viktiga.

HAN CYKLAR FÖR känslan av frihet, oberoendet och upplevelsorna längs vägen. Men också för att få fysisk träning - utan att egentligen behöva träna. Låt dig inspireras!

Många höjer på ögonbrynen när de får höra att Daniel Johansson, officer på Ing 2, en gång cyklade från Stockholm

till Motala, därefter ett varv runt Vättern, och sedan tillbaka till Stockholm. Men själv skratrar han bara lätt och förklarar att det var en del i träningen inför det verkliga äventyret: The Transcontinental Race. 420 mil från Geraardsbergen i Belgien till Istanbul i Turkiet. På två veckor.

– Då cyklade jag drygt en vätternrunda om dagen, i tretton dagar, säger han.

KOMPLETTERAR MED FMTK-APPEN

HAN GJORDE DET för utmaningen och äventyret, men också för att han gillar cykling.

En svensk klassiker 2008 ledde honom in på multisport, men eftersom han egentligen aldrig gillade löpningen och paddlingen särskilt mycket fick det bli bara cykel i fortsättningen.

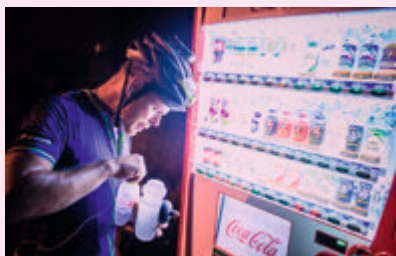
– Så jag får ju rätt ensidig träning. Jag borde komplettera med styrka i överkropp, förstås. Men jag är rätt dålig på det, även om jag då och då faktiskt använder FMTK-appen för styrkepass hemma i trädgården, exempelvis.

En stor del av cykelintresset bottnar i den fysiska prestationen, och känslan av att kunna ta sig långa sträckor helt för egen maskin. Under Transcontinental

Nattcykling i Japan under loppet The Japanese Odyssey 2016. Ett lopp på drygt 200 mil och nästan 50 000 höjdmeter.

”Mitt andra Transcontinental Race 2017, efter klättringen uppför Transfagarasan Highway i Rumänien. Efter detta återstod bara en långspurt på 100 mil.”

På japanska landsbygden finns många drickaautomater med såväl läsk som varmt kaffe.

race hade han ingen följebil och fick inte ta emot hjälp utifrån.

– Jag sov i diken eller på buss-hållplatser och åt på bensinmackar, inflikar Daniel

Men han fascinerar också av cykelns historia, vilket för ett par år sedan ledde honom åt ett högst oväntat håll. Nämligen till höghjulningar. De där ikoniska cyklarna som visserligen ser roliga ut, men som var så opraktiska att de praktiskt taget försvann i slutet av 1800-talet.

– Jag åkte till Tomelilla för att provcykla en höghjulning och

Janne Paananen hade nyligen gått bort och det här skulle också bli ett sätt att uppmärksamma honom och hans insamling #levförfan.

Den 120 mil långa turen tog tio dagar att genomföra. Det låter tufft, men Daniel försäkrar att det var som en semester. Överallt positivt bemötande, bra väder och ”inte särskilt långa sträckor” – i snitt alltså tolv mil per dag.

Till vardags cyklar han ofta till och från jobbet två och en halv mil hemifrån. Han

”En stor del av cykelintresset bottnar i den fysiska prestationen och känslan av att kunna ta sig långa sträckor för egen maskin.”

köpte en egen direkt efter som jag sedan cyklade runt Vättern på. Under min Afghanistan-mission filade jag sedan på att göra en längre tur på höghjulingen. Jag skissade på idén och rutten under lediga stunder där borta och kom snabbt fram till att jag ville samla in pengar till Barncancerfonden i projektet.

kör också flera långturer här hemma i Sverige så fort han får möjlighet. Och han delar gärna med sig av sina erfarenheter, bland annat genom föreläsningar om sina cykeläventyr. För, som han skriver på sin blogg, ”cykling kan ju vara så mycket mer än att trampa runt en stor sjö en gång om året”. <

120 MIL – SOM SEMESTER

HANS VÄN CYKELPROFLEN

Text **Henrik Lundqvist**

Rådmark/Leds Komm

CYKLA ÅRET RUNT

Daniels tips för roligare och skönare året-runt-cykling.

» **Vårda din cykel.** Hel, ren och funktionsduglig. Välpumpade däck och en smord kedja gör cyklingen mycket roligare.

» **Stänkskärmar** hjälper till att hålla dig någorlunda torr.

» **Kläder.** Med anpassade kläder, som skyddar mot regn och vind utan att du blir överdrivet svettig, känns avståndet kortare.

» **Väskor.** Att cykla med rygg-säck ger onödigt högt tryck mot sadeln och en obehagligt svettig rygg. En väska som du hänger på cykelns pakethållare eller styre är lösningen. Det finns även modeller för dig som föredrar cyklar utan pakethållare.

» **Belysning.** Använd lampor som gör att du syns ordentligt. Små, svaga diodlampor räcker inte långt.

» **Hjälm.** Välj cykelhjälm utifrån komfort snarare än pris. Under kalla dagar använder du lämpligen en vindtät, tunn så kallad hjälm-mössa.

» **Skoskydd.** Regniga dagar skyddar du fötterna med skoöverdrag, som även ger lite värme.

UPPFYLLEDA DRÖMMAR

Sexåriga **Anton** från Väterås har Retinoblastom, en typ av cancer i ögonen. På hans önskelista stod ubåtsbesök och helikopterflygning. När organisationen *Min stora dag* kontaktade marinen var de inte sena att hjälpa till att uppfylla önskningarna.

Anton fick en helikoptertur över Stockholms skärgård, en rundtur i Musköberget, besök på en ubåt och slutligen en tur med en snabb båt – som Anton och storebror Oscar själva fick prova att styra – ut i skärgården med slutmål Berga.

– Det var en fantastisk upplevelse för hela familjen. Det skulle inte ha kunnat bli bättre. Vi vill tacka Min stora dag och marinen som ordnat en sådan toppendag för oss med ett spännande program och engagerad personal, berättade mamma **Anna-Carin**. <

Piloten berättar för Anton och hans storebror hur en helikopter fungerar och vad som ska hända under dagen.

Anton konstaterar att det är trångt på en ubåt.

Stiftelsen Min stora dag arbetar för att svårt sjuka barn ska få ett avbrott i en påfrestande vardag.

REBECCA LINDBERG/FÖRSVARSMAKTEN

TECKEN I TIDEN

CYBERFÖRSVARSUTBILDNINGEN har fått ett eget kompanitecken. Emblemet föreställer krigsgudinnan Athenas skyddande sköld Aegis, ett medusahuvud.

I Illiaden beskrivs Aegis som ovärderlig. Under strid frambringade den kraft som en myriad (10 000) drakars vrål. Den språkliga konstruktionen ”att stå under aegis beskydd” betyder att något görs under kraftfullt och välgörande beskydd.

Medusahuvud har tidigare använts som symbol för övermänsklig styrka och beskydd,

inte minst inom det svenska försvaret eller krigsorganisationen. Exempelvis pryds fästet till Kung Gustav Vasas värja (som finns bevarad vid Livrustkammaren) med ett centralt placerat medusahuvud i guld. Medusahuvuden prydde även epåletter (axelklaffar) vid vissa förband fram till 1930-talet.

Det nya emblemet kommer till en början att implementeras som symbol för cybersoldaterna under grundutbildning. På sikt ska tecknet vidareutvecklas till

ett funktionstecken för cyberförsvaret.<

Text **Patrik Laestadius/Hkv Prod**

40 år

... sedan den första kullen värnpliktiga där kvinnor ingick påbörjade sin utbildning - på F 16 i Uppsala. De var 29 till antalet och betraktades som pionjärer av samtiden.

DRÖNARE SER VÅRDBEHOV

DRÖNARE LYFTER MOT allt fler mål i samhället i stort såväl som inom Försvarsmakten. På FömedC vill man använda de obemannade små flygplanen för att göra bedömningar av skadeplatser. Det kallas triagering, att göra en första medicinsk bedömning.

Under året har tester gjorts tillsammans med Stridsskolan för försvarsmedicin (FSS). FömedC hoppas att UAV:er även ska kunna användas för leveranser av läkemedel och blodprodukter, så att en behandlande enhet kan få tillgång till sådant löpande, allt eftersom behov uppstår och förändras. ◀

PETER DÜRBURG BANK

UAV 05 Korpen används för underrättelseinhämtning. Den modell som FömedC testar är betydligt mindre och av quadcopter-modell.

SMART SAGT

"There are no secrets to success. It is the result of preparation, hard work and learning from failure."

Colin Powell, USA:s
försvarschef 1989–1993

FÖRSVARSMAKTEN PÅ INSTA

@sodriskanskaregementet

NÄR STARTADE KONTOT?

Förbandets officiella Instagram-konto drog igång den 4 april 2016.

VEM STYR KONTOT?

Kommunikationsavdelningen ansvarar för produktion av bild- och videomaterial och hanterar kontot med stöd av rekryteringsavdelningen.

HUR STYR NI INNEHÅLLET?

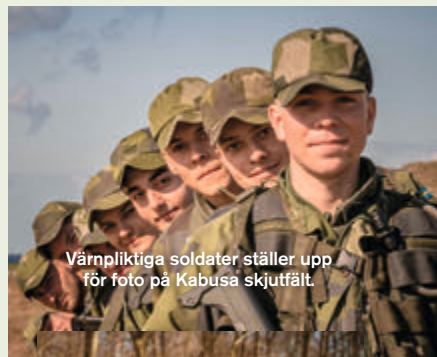
Vi lägger främst upp material som visar vad som händer i verksamheten just nu. Vi eftersträvar alltid en hög kvalitet och försöker synliggöra och skapa stolthet inför en bred variation av befattningar och funktioner.

VILKEN TYP AV INLÄGG FÅR STÖRST GENOMSLAG?

Inlägg från större händelser som inryck och övningar får alltid ett stort genomslag. Detsamma gäller för inlägg med humor och hög igenkänningsfaktor. För närvarande är våra två mest gillade inlägg någonsin "Nu är det fredag" samt "Kjell" med sammanlagt över 8 000 delningar – båda humoristiska.

DETTA FUNKAR HOS OSS!

Våra värnpliktiga får ta del av alla de högkvalitativa bilder vi tar på dem via en mediadator på Revingehed soldathem. Dessa får de sprida vidare i sina egna kanaler och kan på så sätt, genom så kallad word of mouth, höja medvetenheten kring värnplikten och stärka förtroendet för Försvarsmakten.

Värnpliktiga soldater ställer upp för foto på Kabusa skjutfält.

Överbefälhavaren besöker P 7:s värnpliktiga och blir skyttesoldat för en dag.

Stridsvagnsbärgare får mycket att göra under 2020 års slutövning.

P 7:s stridsvagnskompani grupperar på Ravlunda skjutfält.

Bärningsutbildning med pansarterrängbil 360.

LASTA INTE KVINNOR FÖR STRUKTURELLT PROBLEM

Forskaren Frida Linehagen reagerar på ett blogginlägg om kvinnors karriärval, som skrevs av en förvaltare på Marinbasen. "Förändringar är på gång, men vi behöver alla påminna oss om jämställdhetens roll för önskad operativ förmåga."

FÖR EN TID SEDAN uppmärksammades jag på ett blogginlägg rörande kvinnors karriär i Försvarsmakten. Författaren, en förvaltare på marinbasen, ställer sig frågan om det verkligen är männen som bromsar kvinnors karriärer i Försvarsmakten, eller om det rentav är kvinnornas eget fel att de inte gör karriär i en av Sveriges mest mansdominerade organisationer. Författaren menar att han sett flera exempel där kvinnliga kollegor inte tar de chanser till karriär som organisationen erbjuder och inte nog med det, kvinnorna

mer i blogginlägget.

Det gläder mig att män vill lyfta jämställdhetsproblematiken i vår organisation, men sättet att angripa frågan gör mig mycket bekymrad. Att lägga över ansvaret på kvinnorna själva att lösa jämställdhetsfrågan är en välbeprövad metod inom såväl Försvarsmakten som samhället i stort, men låt oss bortse från det. Eftersom detta sätt att se på problemet speglar en naiv okunskap om frågans komplexitet följer här kortfattat några andra perspektiv, förankrade i forskning världen över:

Kvinnor i minoritet ges ofta stereotypa roller som hindrar dem från att utmana rådande könsstrukturer, men tvingas förhålla sig till de här strukturerna eftersom de tillhör det underordnade könet på

Frida Linehagen.

stor när det är kvinnan som avancerar på arbetet.

ATT KVINNOR INTE GÖR karriär i samma utsträckning som män i dagens försvarsmakt är alltså en konsekvens av ett systemfel som har funnits under lång tid.

Jag ser en förändring komma, en försvarsmaktsledning som sätter frågan högt på dagordningen och levererar kompetenta kvinnliga officerare på riktigt tunga positioner. Men behovet av att lyfta frågan kring hur män ser på kvinnor i Försvarsmakten kvarstår, och vi behöver påminna oss alla om Försvarsmaktens uppdrag och jämställdhetens roll i att nå önskad operativ förmåga.

För att komma till rätta med bristen på jämställdhet i Försvarsmakten i framtiden behöver vi kanske dessutom rikta blicken åt ett annat håll. I stället för att skylla på att kvinnorna inte tackar ja till chefsbefattningar i tillräckligt stor utsträckning kanske vi ska fråga oss varför alltför många mediokra, inte fullt kompetenta, män tackar ja till chefsbefattningar de aldrig borde ha blivit erbjudna. <

”Behovet av att lyfta frågan kring hur män ser på kvinnor i Försvarsmakten kvarstår.”

klagar sedan på att de varken får ökat ansvar eller löneförhöjning. Avslutningsvis uppmanar han kvinnor att ta för sig och göra karriär. "Själv bromsa, själv skylla", skriver författaren.

Han har rätt i att maktfördelningen i Försvarsmakten är skev ur ett jämställdhetsperspektiv. Ju högre upp i organisationen, desto färre kvinnor finns på ledande befattningar. Men det finns förstås en hel del forskning på området som uteslutande pekar på strukturella faktorer som förklaring till att det ser ut som det gör. De här faktorerna ger ju en mer relevant förklaring än den anekdotiska bevisföring som förekom-

arbetsplatsen. Traditioner inom mansdominerade organisationer formar ett motstånd mot kvinnor på ledande positioner. Kvinnor måste därför arbeta hårt för att få acceptans och ges inte samma förutsättningar att lyckas med arbetet. Dessutom möter de ofta en mindre stödjande omgivning än män och bedöms utifrån högre krav än dem vid beföringssituationer.

En annan aspekt handlar om de skyldigheter som hör ihop med andra livsroller än själva yrkets, som att vara fru och mamma, vilket försvårar för kvinnorna, eftersom förändringen i familjelivet blir särskilt

SKRIV EN INSÄNDARE! Helst kort. Mejla till ff-red@mil.se innan den 28 sep 2020.

SPRÅKET

NÄTVERK FÖR TYDLIGARE SPRÅK

Vill du ha hjälp i ditt skrivande? Eller känner du dig ensam i ditt arbete med språkfrågor? Nu finns ett nätverk för dig som jobbar med språkfrågor och för dig som skriver mycket i ditt arbete.

Nu finns det äntligen språkvård och språkstöd på central nivå i Försvarsmakten. Efter en krönika som jag skrev i Försvarets Forum tidigare i år var det många som hörde av sig från olika håll i Försvarsmakten och berättade att de länge arbetat med språkfrågor på sina egna förband, men som känt sig ensamma i den rollen. Därför har vi nu startat ett språkvårdsnätverk, för alla som jobbar med språkfrågor i vår myndighet.

Försvarsmakten producerar stora mängder rapporter, handböcker, publikationer och direktiv som alla har olika mottagare. Det är viktigt att tänka på vilken typ av text du skriver, för du skriver ju inte ett direktiv enligt samma mall som en underrättelserapport. Du måste också alltid mottagarpassad din text, så att mottagaren förstår budskapet och inte fastnar i krångliga formuleringar. Sådant kan vi språkvårdare hjälpa till med.

Det vi märker är att många ofta försöker få sin text att låta lite "tjussigare" genom att använda ålderdomliga ord, jargong och militära termer. Ofta gör det tyvärr att texten blir svårtolkad.

Om du ska använda lite "finare" ord behöver du använda dem på rätt sätt. Tänk exempelvis på skillnaden mellan *likväl* och *likaväl*, och mellan *medan* och *emedan*. Fasta uttryck blir också ofta sammanblandade, som i de här exemplen:

"Det här går hand i handske" är ju en sammanblandning av dessa två uttryck: det här *går hand i hand med*, och *det här passar som hand i handske*.

COLOURBOX

Språkvårdare vill hjälpa Försvarsmaktens medarbetare att skriva begripligt.

"Det föll väldigt bra i jord" som ju är en blandning av *det föll bra ut* och *det föll i god jord*.

Följande är en mening som stod att läsa i en rapport nyligen:

"Chefen har varit tillgänglig och drivande, men samtidigt kravsättande"

Vad betyder den här meningen egentligen? En chef som är tillgänglig och drivande går ju att förstå, men vad betyder bisatsen? Ska den verkligen inledas med *men*? Och vad betyder *kravsättande*? Är det en militär term? Eller är det *krävande* som avses? Och i så fall borde väl bisatsen inledas med *och*? Som du märker kan en sådan här otydlig mening leda till många frågor och tvetydigheter och det är ju inte det som du vill att din läsare ska lägga kraft och tid på, eller hur?

Det har länge funnits en språklag som fastställer att alla myndighe-

ter är skyldiga att använda klarspråk i sina texter, det vill säga att använda ett vårdat, enkelt och begripligt språk som kan förstås av den enskilde. Detta gäller texter som ska användas internt, eller som skickas från myndigheten till allmänheten, men också myndigheter emellan. Grunden för allt skrivande i Försvarsmakten ska utgå från Myndigheternas skrivregler, och skrivreglerna FM.se för det som publiceras på webben. Om du är intresserad av att vara med i nätverket är du varmt välkommen att höra av dig till oss på sprak@mil.se. <

Text Johanna Toll/Leds Komm

Johanna Toll.

SLUTREPLIK

MIKAEL TORNVING SVARAR DANIEL SMITH

JAG LÄSTE DANIEL SMITHS svar på min krönika om akademiseringen inom Försvarsmakten och kan konstatera att den väckte känslor så till den grad att läsförståelsen blev lidande.

Jag vet att officersprogrammet är tre år och inte fyra, den senare siffran var en tänkt högskoleutbildning efter gymnasiet. Otydligt av mig – härmed korrigerat. Men nu var det de akademiska kraven för befordran som reservofficer jag skrev om, och den utbildningen är på ett år.

Hur Smith kan läsa mitt inlägg som en oreflekterad hyllning av plutonchefen som idealbefattning har jag svårt att förstå. Jag har inga invändningar på akademiseringen av officersyrket som sådant, men nu var det som sagt reservofficeren det handlade om. Smith skriver att "det krävs andra egenskaper av en plutonchef kontra en stabsmedlem eller brigadchef och uppåt". Jo,

”Vad Smith menar med 'ett rigoröst förhållningssätt till kunskap' har jag ingen aning om trots min fil kand med inriktning på personalutveckling.”

men om en reservofficer befinner på brigadnivå kan två saker ha inträffat:

Hon eller han har visat exceptionell duglighet, med eller utan akademisk examen.

Huvuddelen av officerskåren är bortskjuten.

INOM ARMÉN HAR reservofficeren tidigare fyllt luckan mellan värnpliktig officer och fast anställd officer. Oftast rörde vi oss på kompanivå, i sällsynta fall bataljon. Ytterst få beforderades till major och fick andra befattningar.

Jag är inte insatt i den senaste forskningen inom området, men Smith får gärna googla fram den vetenskapliga studie som visar att förmågan att analysera komplex information och fatta beslut endast kan utvecklas genom akademiska studier. Stabsövningar, utbildning i befattning och självstudier kopplat till uppgiften kanske kan vara ett alternativ för den reservofficer som bedöms lämplig? Annars finns ju alltid bedömandemallen att tillgå.

En organisation är ett verktyg för att lösa specifika uppgifter i en viss miljö. Om miljön eller uppgifterna förändras måste organisationen förändras. Vi har brist på reservofficerare i kombination med en osäker omvärld. Ska vi hitta andra vägar att rekrytera och utveckla

lämpliga reservofficerare eller ska vi fastna i prestigetänkande?

VAD SMITH MENAR med "ett rigoröst förhållningssätt till kunskap" har jag ingen aning om trots min fil kand med inriktning på personalutveckling och fyra års erfarenhet av förändringsprocesser i organisationer. Jag trodde att Försvarsmakten arbetade med "förmåga" där kunskap är en del tillsammans med personliga färdigheter, tekniska system och information om motståndare för att nämna några.

Slutligen efterlyser han ett "akademiskt förhållningssätt", ett lite flytande begrepp som verkar vara vårt tids motsvarighet till 90-talets "kompetens" som också kunde fyllas med i stort sett vad som helst. Jag hoppas att ett akademiskt förhållningssätt innebär en vilja att ompröva sin uppfattning om man serveras goda argument, söka fakta, göra analyser och tänka självständigt. Inte "visa mig en avhandling eller håll käften".

Mikael Tornving
Kapten i reserven, långt senare fil. kand,
numera C. 25.Hvbat

BILDEN

Foto Försvarsmakten

EXPLOSIVT SÖK

"Som hundförare får man en väldigt speciell relation med sin hund. Dygnet runt, vad vi än gör och var vi än är har vi dem med oss", säger Amelie Magnusson, en av hundförarna på Ing 2 i Eksjö. Hundekipagen ingår i EOD- och sökkompaniet, med ammunitionsröjning som främsta uppgift.

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM

LV6 PODCAST

FÖLJ OSS PÅ SOCIALA MEDIER

rekrytering-lv6@mil.se

FÖRSVARSMAKTEN

LUFTVÄRNSREGEAMENTET